

Haiia'ku keia euaneliōke aupunima kahonua apai

He maika' i kanui!

Surin tamē samājō chō kē tsu'ē kahurūn hatūm kē jyārūn sudhī tsvaranā rājyanō sākṣī
tarikē visvanē pracāra karavāmārūn nā ave tyārūn sudhī anta avi śakatō nāthī?

“Varu paṇā ghēṭānī sālthē rahēsē ... Tē'ō māra sarva pavitra parvatānē nukasāna
pahōn - cāḍāsē nahi kē nāsā karāsē nahi, kēma kē jēma samudra paṇīthī ḍhānkāyēlō
chē tēma pṛthvī prabhunā jñānāthī bhareli hāsē.” (Yasāyāha 11:6, 9)

Pau

Bōbā Thī'elā, Pī'ēcā.ḍī.

Haiia'ku keia euanelioke aupunima kahonua apai

He maika' i kanui!

Pau Bōba Thi'ela, Pi'eca.ḍi.

Kōpīra'ita ©2016/2017/2018/2019/2022 Najharena bukisa atpīrīn. Āvrtīi 1.5. Māṭē utpadita pustikā Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana Anē anugāmi, ēkamātra kōpōrēsana. 1036 ʔabalyu. Grānda ēvan'yu, grōvara bīca, kēliphōmiyā, 93433, Yū'ēsā'ē. ISBN: 978-1-940482-09-5.

Śā māṭē mānavajata teni samasya'o hala kari śakati nāthi?

Śurū tamē jāṇō chō kē bā'ibala batāvē chē kē prathama anē chēlli babatō tsu cintita chē Haiia'ku keia euanelioke aupunima kahonua apai?

Śurū tamē jāṇō chō kē tsvaranurū rājya ē prērītō anē tēmanē anusanārā prathama lōkōnō bhāra hatō?

Śurū tsvaranurū rājya tsunī vyakti chē? Śurū bhagavāna isunurū rājya havē āpaṇāmārū tēmanurū jivana jivē chē? Śurū tsvaranurū rājya ē kō'i prakāranurū bhāvi vāstavika rājya chē? Bā'ibala je śikhavē chē ēmārū tamē visvāsa karasō?

Śāmrājya śurū chē? Phakta bhagavānanurū rājya śurū chē? Bā'ibala śurū śikhavē chē? Prārambhika khristi carcē śurū śikhavyurū?

Śurū tamē samājō chō kē jyārū sudhī tsvaranā rājanō sāksī tarikē visvanē pracāra karavāmārū nā āvē tyārū sudhī anta āvi śakatō nāthi?

Phranṭa kavara parano phōṭōgrāpha barḍina printīnṅa anē grāphiksa atpīrīn racita varu sāthē nīcē paḍelō bhōlō batāvē chē. Pāchāṇā kavara parano phōṭōgrāpha jērusalēmamārū āvēla mājā carca opha gōḍa bilḍinṅanō bhōga chē jē 2013mārū ḍō. Bōba thi'ela atpīrīn lēvāmārū āvyō hatō.

AKUNEIĀ

1. Śum mānāvātā pāsē ukēlō chē?
2. Tsu'ē ka'ī suvārlānō upādēśā āpyō?
3. Śum ōlḍā tēṣṭāmēṇṭāmān tsvāranum rājya jāṇitum
hatum?
4. Śum prēritō'ē rājyanī suvārtā śikhavi hatī?
5. N'yū tēṣṭāmēṇṭānī bahāranā strōtō'ē bhagavānanum rājya
śikhavyum
6. Grikō-rōmana carcā śikhavē chē kē rājya mahatvapūrṇa chē,
parantu...
7. Śā māṭē bhagavānanum rājya

Samparka māhīt

1. Śum mānavatā pāsē ukēlō chē?

Viśva anēka samasyā'ōnō sāmanō karē chē.

Ghaṇā lōkō bhūkhyā chē. Ghaṇā lōkō para damana thāya chē. Ghaṇā lōkō garibinō sāmanō karē chē. Ghaṇā desō gambhira dēva hēṭhata chē. Njata bajako sahita, bajako durvyavaharanō sāmanō karē chē. Draga-pratirōdhaka rōgō ghaṇā dōkaṭarōni cintā karē chē. Mōṭā audyōgika sāherōni havā khūba pradūṣita chē jē tandurasta nathi. Vividha rajakarāni'ō yud'dhani dhamaki āpē chē. Ātānkavādi humalā'ō thatā rahē chē.

Śum viśvanā nētā'ō manavatānō sāmanō kari raheli samasyā'ōnē ṭhika kari sakē chē?

Ghaṇā ēvum vicārē chē.

Navō yunivarsalā ējanḍā

25 Saptēmbara, 2015 nā rōja, vēṭikananā pōpa phransisanā mukhya-nōndhanā bhāṣaṇā pachi, yunā'itēḍā nēsānsa (UN) nā 193 rāṣṭrō'e"17 ṭākā'u vikāsa lākṣyō" nē amalāmān mūkavā māṭē mata āpyō jēnē kyārēka n'yū yunivarsalā ējanḍā tarikē oṭakhavāmān āvē chē. Ahim yu'ēnana 17 lākṣyō chē:

Dhyēya 1. Darēka jagyā'e garibinē tēnā tamāma svarūpōmān samāpta karō

Dhyēya 2. E ho 'opau i ka pōloli, e ho 'okō i ka palekana mea 'ai a me ka ho 'omaika 'i 'ana i ka mea 'ai a paipai i ka mahi 'ai ho 'omau

Dhyēya 3. E hō'ōia i ke ola olakino a paipai i ka pono no nā mea a pau mā nā makahiki a pau

Dhyēya 4. E hō'ōia i ka ho 'ona 'auao kūpono a me ke kaulike a ho 'oikaika i nā manawa ho 'ona 'auao no nā mea a pau

Dhyēya 5. Loa 'a i ke kaulike kāne a ho 'oikaika i nā wāhine a me nā kaikamāhine a pau

Dhyēya 6. E hō'ōia i ka loa 'a a me ka ho 'okele mau 'ana o ka wai a me ka mā 'ema 'e no nā mea a pau

Dhyēya 7. E hō'ōia i ka loa 'a 'ana o ka ikehu hiki ke hiki, hilina 'i, ho 'omau a me ka ikehu hou no nā mea a pau

Dhyēya 8. Ho 'oikaika i ka ulu ho 'okele waiwai ho 'omau, ho 'ohui a ho 'omau, ka hana pihā a me ka ho 'ohua a me ka hana kūpono no nā mea a pāu.

Dhyēya 9. E kūkulu i nā 'ōnāehana kūpa 'a, e ho 'oikaika i ka 'oihana ho 'ohui a ho 'omau a ho 'oulu i ka hana hou.

Dhyēya 10. E hō'emi i ka like 'ole i loko a i wāena o nā 'āina

Dhyēya 11. E ho 'okomo i nā kūlanakauhale a me nā wahi noho kanaka, palekana, kūpa 'a a ho 'omau

Dhyēya 12. E hō'ōia i ka ho 'ohana 'ana a me nā 'ano hana hana

Dhyēya 13. E hana koke i ka ho 'ololi 'ana i ke aniau a me kona hopena

Dhyēya 14. E mālama a ho 'ohana mau i nā kai, kai a me nā kumuwaiwai kai no ka ho 'omohala ho 'omau.

Dhyēya 15. Mālama, ho 'iho 'i a pāipai i ka ho 'ohana mau 'ana o nā kaiāola honua, mālama mau i nā ululā'au, hākaka i ka ho 'oneoneo 'ana, a ho 'ōki a ho 'ohuli i ka pō'ino o ka 'āina a kāpae i ka nalowale o nā mea olāola.

Dhyēya 16. Ho 'oikaika i nā hui maluhia a hui pū 'ia no ka ho 'omohala ho 'omau, e hā'awi i ke āia i ka ho 'opono no nā mea a pāu a kūkulu i nā 'oihana kūpono, kuleana a me nā hui mā nā pae apāu.

Dhyēya 17. E ho 'oikaika i ke 'ano o ka ho 'okō a ho 'ōia hou i ka hui honua no ka ho 'omohala mau

Mana 'o 'ia e ho 'okō pihā 'ia keia papahana e 2030 a ua kapa 'ia 'o ia 'o *2030 Agenda for Sustainable Development*. Mana 'o ia e ho 'oponopono i nā mā'i e kū nei i ke kanaka mā o ka ho 'oponopono 'ana, ka ho 'ona 'auao, a me ka hui honua a me ka hui interfaith. 'ōia he māika 'i ka nui o kāna mau Dhyēya, he hewa kekahi o kāna mau 'ano a me kāna mau Dhyēya (cf. Genesis 3: 5). 'ō keia kumuhana, ua kūlike pū me ka Pope Francis's *Laudato si* encyclical.

Hiki ke kapa 'ia ka "New Universal Agenda" 'o ka "New Catholic Agenda" 'ōia 'o ka hua 'ōlelo "katolika" 'o ia ka "universal." Ua kapa 'ia 'o Pope Francis i ka ho 'okomo 'ana o ka *New Universal Agenda* "he hō'ailona ko 'iko 'i o ka mana 'olana."

Ma ke 'ano he hopena o ka 'aelike UN, āia kahi hālāwai mā Paris i Dekemaba 2015 (i kapa inoa 'ia 'o 21st Conference of the Parties to the UN Framework Convention on Climate Change). Ua

ho 'ōmaika 'i aku 'ō Pope Francis i kelā ku 'ikahi honua a 'ōlelo aku i nā lāhui "e hahai pono i ke ala e hiki mai ana, a me ka mana 'ō e ulu mau ana o ka lokahi."

Kokoke ka lāhui a pau o ka honua i 'ae i nā 'aelike o Paris, nona nā Dhyeya kaitāpuni a me nā ho 'okō kalā. (A laila ua kau inoa 'ō Pelekikena Barack Obama i kahi palāpala e ho 'okō ai i ka USA i keia mā 2016, akā i ka makahiki 2017, ua 'ōlelo 'ō US Pelekikena Donald Trump 'a 'ole e 'ae 'ō 'Amelika i nā 'aelike i 'ae 'ia i Paris. māi 'Eulopa a me nā wahi 'ē a 'e he nui o ka honua.) Ua 'ōlelo 'ō Pope Francis mā hope o ke kanaka "e iho i lalo" inā 'a 'ole ia e hana i kāna mau ho 'ololi e pili ana i ke aniau.

'Oiai 'a 'ohe mea makemake e hana i ka ea haumia, pōloli, 'ilihune, pilikia, a me nā mea 'ē a 'e, e ho 'ā 'ō anei ke kanaka i nā Dhyeya o ka United Nations 2030 agenda a / a i 'ole nā 'aelike Paris e ho 'oponopono i nā pilikia e kū nei i ke kanaka?

Ka Track Record o ka United Nations

Ua ho 'okumu 'ia a ho 'okumu 'ia ka United Nations mā 24 'ōkākopa 1945, mā hope o ke Kaua Honua II, i mea e pale ai i kahi hakakā 'ē a 'e a ho 'ā 'ō e ho 'oikaika i ka maluhia mā ka honua. I kona ho 'okumu 'ia 'ana, he 51 mau lāla o ka UN; aia 193 i keia manawa.

He mau haneli, inā 'a 'ole he mau tausani, nā pālo a puni ka honua māi ka wā i ho 'okumu 'ia ai ka United Nations, akā 'a 'ole i loa 'a ia mākou ka mea e hiki ke wehewehe 'ia 'ō ke Kaua Honua 'ekolu.

Ke mana 'ō 'i 'ō nei kekahi 'ō ka hui 'ana o ka honua e like me ka United Nations e ho 'olaha nei, i hui pū 'ia me ke 'ano o ka interfaith a me ka ecumenical agenda a Pope Francis a me nā alaka 'i ho 'omana 'ē a 'e e ho 'ā 'ō nei e hāpai, e lawe māi i ka maluhia a me ka pōmaika 'i.

Eia nā 'e, 'a 'ole māika 'i ka mo 'olelo o ka United Nations e hana i keia. Mā waho a 'e o ka nui o nā hakakā kaua māi ka wā i ho 'okumu 'ia ai ka United Nations, nui ka miliona o ka pōloli, ka po 'e mahuka, a / a 'ilihune paha.

Mā kahi o ho 'okahi makahiki i hala aku nei, ua ho 'omaka ka United Nations e ho 'okō i kāna mau *Millennium Development Goals*. 'Ewalu "mau Dhyeya ho 'omohala," akā 'a 'ole i kūle 'a keia, e like me ka UN pono 'ᄇ. Nō laila, i ka makahiki 2015, ua 'ae 'ia kāna mea i kapa 'ia 'ō "17 Sustainable Development Goals". Mana 'ō māika 'i kekahi. Mana 'ō kekahi po 'e he mana 'ō utopia.

Ma kahi o ka utopia, ma ka la 6 o Mei, 2016, ua 'olelo 'o Pope Francis ua moe 'uhane 'o ia i kahi utopia kanaka 'Europa e hiki i kana 'ekalesia ke koku i kela 'aina e loa 'a. Aka na 'e, e lilo ka moe 'uhane o ka Pope i moe 'uhane (cf. Hoikeana 18).

Aia paha kekahi hui a me ka holomua, aka...

Wahi a Merriam Webster's Dictionary, 'o ka utopia "he wahi no 'ono 'o kahi i kupono ai ke aupuni, na kanawai, a me na kulana pili kanaka." Ua a 'o mai ka Baibala 'a 'ole hiki i ke kanaka ke ho 'oponopono i kana mau pilikia ma kana iho:

²³ E ka Haku, ua ike au, aole iloko ona iho ka aao o ke kanaka; 'A 'ole i ke kanaka hele ke kuhikuhi i kona mau kapuwai. (Jeremia 10:23, NKJV a pau ke 'ole i kuhikuhi 'ia)

Ke a 'o nei ka Baibala e ha'ule ka hui honua:

¹⁶ Aia ma ko lakou aao ka luku a me ka poino; ¹⁷ Aole lakou i ike i ka aao o ka malu. ¹⁸ Aole makau i ke Akua imua o ko lakou mau maka. (Roma 3:16-18)

Eia no na 'e, nui na kanaka e hana nei i ko lakou 'ike 'ana i kahi kai'aulu utopia a i kekahi manawa e ho 'a 'o e komo i ka ho 'omana. Aka, aneane aole makemake kekahi e hana i na aao o ke Akua oiaio hookahi. 'A 'ole ia he holomua 'ole i kekahi o na Dhyeya o United Nation a i 'ole ka Vatican. E loa 'a kekahi (a maika 'i ka nui o na Dhyeya), a me kekahi mau hemahema.

'Oia 'i 'o, a ma hope paha o ka hakaka nui, e 'ae 'ia a ho 'opa 'a 'ia kahi 'ano o ka maluhia honua (Daniel 9:27). I ka wa e hiki ai, nui ka po 'e e mana 'o wahaha 'e e lawe mai ana ke kanaka i kahi hui maluhia a utopia.

He nui ka po 'e e lawe 'ia e ia 'utopian holomua' (cf. Ezekiel 13:10) a me na ho'ailona like 'ole a me na mea kupanaha (2 Tesalonika 2:9-12). Ka na 'e pehe 'e he Tohi Tapu 'e 'ikai te ne ma 'u ia 'a e melino (Taniel 9:27; 11:31-44), neongo 'a e me 'a 'oku 'i ai 'a e kau laki (1 Tesalonika 5:3; 'Isaia 59:8).

'O ka mana 'o, ma waho o Iesu (cf. John 15: 5; Matthew 24: 21-22), hiki i ke kanaka ke lawe mai i ka utopia i keia 'manawa ino i keia 'manawa' he euanelio wahaha 'e ia (Galatia 1: 3-10).

Ina 'a 'ole hiki i ke kanaka wale no ke lawe mai i ka utopia, hiki anei i kekahi 'ano utopia?

'Ae.

Nā ke aupuni o ke Akua e ho'omāika 'i māika 'i loa i keia honua a ma hope aku.

2. ʻIసు'e kāʻī suvārtānō upadēsā āpyō?

ʻŌku ako ʻi māi ʻe he Tōhi Tāpū kō hā spingā utopian, ʻoku ui kō e Pule ʻangā ʻō e ʻŌtuā, te ne fakapuli atu ʻā e ngāzahi pule ʻangā tangata (Taniela 2:44; Fakahā 11:15; 19:1–21).

I kā ho ʻomaka ʻana o lesū i kāna ʻōhāna lehulehu, ua ho ʻomaka ʻō iā mā kā hā ʻi ʻana i kā ʻeuaneliō o ke aupuni o ke Akua. Eia kā meā ā Mark i hoike āi:

¹⁴ ¶ I Mahope iho o ka paa ana o loane iloko o ka halepapaaha, hele mai la o Iesu i Galilaa, e haa ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua, ¹⁵ i ka i ana mai, Ua hiki mai ka manawa, a ua kokoke mai nei ke aupuni o ke Akua. E mihi, a e manaao i ka euanelio" (Mareko 1:14–15).

ʻŌ kā hua ʻōlelo euaneliō, māi kā hua ʻōlelo Helene i unuhi ʻiā ʻō euanigeliona, ā ʻō iā ho ʻi, "kā leka māika ʻi" ā i ʻole "kā nūhou māika ʻi." ʻI he Fuakava Fo ʻōū, kō e fo ʻi lea faka-Piliiki kō e "pule ʻangā," ʻoku fekau ʻaki mo e pule ʻangā ʻō e ʻŌtuā, nā ʻe lea ʻi he mei he 149 taimi ʻi he NKJV mo e 151 ʻi he Douay Rheims Bible. Māi kā hua ʻōlelo Helene i unuhi ʻiā mā ke ʻano he basileia e hōʻike ana i ke aupuni ā i ʻole ke aupuni āi ʻi.

ʻŌ nā aupuni kanaka, ā me ke aupuni o ke Akua, he ali ʻi ko lākou (Hōʻike 17: 14), uhi lākou i kahi ʻāina (Hōʻike 11: 15), he mau kānāwai ko lākou (Isaia 2: 3-4; 30: 9), ā loa ʻā iā lākou. nā kumuhana (Luka 13:29).

Eia ke ā ʻō mua ā Iesu i kākau ʻiā e Matāio:

²³ Kaahele ae la o Iesu i Galilaa a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e haa ana i ka euanelio o ke aupuni (Matāio 4:23).

Ua kākau pū ʻō Matthew:

³⁵ Kaahele ae la o Iesu i na kulanakauhale a me na kauhale a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e haa ana i ka euanelio o ke aupuni (Matāio 9:35).

Hōʻike ke Kaucha Hou e noho āli ʻi mau ana ʻō lesū:

³⁸ A e noho āli ʻi ʻō iā mā luna o kā ʻōhāna ā Iakoba ā mau loa aku, ā ʻō kona aupuni ʻā ʻole e pau (Luka 1:33).

Ua kākāu 'o Luka 'o ke kumu i ho'ouna 'ia ai 'o Iesū e hā'i i ke aupuni o ke Akua. E nānā i ka mea a Iesu i a 'o māi ai:

⁴³ 'Ī maila 'o ia ia lākou, "He pono ia 'u e hā'i aku i ke aupuni o ke Akua i nā kūlanakauhale 'ē a 'e, no keia mea i ho'ouna 'ia māi ai au" (Luka 4:43).

Ua lohe paha 'oe i kēlā hā'i 'olelo? Ua 'ike anei 'oe i ka mana 'o o ka ho'ouna 'ia 'ana māi o Iesu e hā'i i ke aupuni o ke Akua?

Ua kākāu pū 'o Luka ua hele 'o Iesū e hā'i i ke aupuni o ke Akua:

¹⁰ A hoi māi ka poe lunaolelo, hāi aku la lākou ia ia i na mea a pau a lākou i hana'i. Lawe ae la oia ia lākou, a hele ma kahi mehameha no ke kulanakauhale i kapaia o Betesaida. ¹¹ A ike na kanaka, hahai aku la lākou ia ia; a hoodkipa māi la oia ia lākou a olelo aku la ia lākou no ke aupuni o ke Akua (Luka 9:10-11).

Ua a 'o māi 'o Iesū 'o ke aupuni o ke Akua ka mea nui loa no ka po'e e hahai ia ia:

³⁸ Akā, e imi mua i ke aupuni o ke Akua a me kana pono (Mataia 6:33).

³¹ Akā, e imi oukou i ke aupuni o ke Akua, a e hāwiiā māi keia mau mea a pau ia oukou. ³² Māi māka 'u, e ka 'ohana 'u 'uku, no ka mea, 'o ka makemake o ko 'oukou Makua e hā'awi ia 'oukou i ke aupuni (Luka 12:31-32).

E imi mua na Kristiano i ke aupuni o ke Akua. Hana lākou i keia ma ka hana 'ana i keia i ko lākou mea nui ma ka noho 'ana e like me ka Kristo makemake ia lākou e ola a me ka nānā 'ana i kona ho'i 'ana māi a me kona aupuni. Akā na 'e, 'o ka hapa nui o ka po'e i hā'i ia Kristo, 'a'ole 'imi wale lākou i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole lākou i 'ike i ke 'ano. He nui ka po'e i mana 'o wahaha 'e 'o ke komo 'ana i ka politika honua ka mea a ke Akua i mana 'o ai māi na Karistiano. Ma ka hoodmāopopo ole i ke aupuni o ke Akua, aole lākou i ike

e noho i keia manawa e like me ka mea e pono ai a māopopo paha i ke kumu o ka hemahema o ke kanaka.

E ho'omāopopo ho'i e hā'awi 'ia ke aupuni i kahi 'ohana li'ili'i (cf. Roma 11: 5). Pono ka hā'aha 'a e makemake e lilo i 'āpana o ka 'ohana li'ili'i maoli.

'A'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua ma ka honua

Ua a 'o mai 'o lesu e pule kana po 'e haumana e hiki mai ke aupuni, no laia 'a 'ole i loa 'a ia lakou.

⁹E ko makou Makua i ka lani, e hoanoia kou inoa. 10 E hiki mai kou aupuni. Hana 'ia kou makemake (Mataio 6:9-10).

Hoouna aku la o Iesu i kana poe haumana e hui aku i ke aupuni o ke Akua:

¹¹ Ho 'akoa'akoa maila ia i kana po 'e haumana he 'umikumamalu, ha'awi maila ia i ka mana no lakou a me ka mana ma luna o na daimonio a pau, a e ho'olei ho 'i i na ma 'i. ² Ua hoouna aku oia ia lakou e hui aku i ke aupuni o ke Akua (Luka 9:1-2).

Ua a 'o mai 'o Iesu 'a 'ole 'o kona alo wale no ke aupuni, no ka mea, 'a 'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni ma ka honua ia manawa, no laia 'o ia i hana ai i ka mea ana i mahiki aku ai i na daimonio ma kona inoa i kelā manawa:

²⁸ Aka, ina au i mahiki aku i na daimonio ma ka Uhane o ke Akua, he oiaio, ua hiki mai ke aupuni o ke Akua maluna o oukou (Mataio 12:28).

Aia ke aupuni 'oia 'i 'o i ka wa e hiki mai ana - 'a 'ole ma 'ane 'i i keia manawa e like me ka ho'ike 'ana o Mareko.

⁴⁷ A ina e hoodihia mai kou maka ia oe, e poalo ae ia mea. 'Oku lelei ange ke hu ki he pule 'anga 'o e 'otuā 'aki 'a e mata 'e taha, 'i he ma 'u 'a e mata 'e ua 'o kili ... (Ma 'ake 9:47).

²³ Nana ae la o Iesu a puni, i mai la i kana poe haumana, Nani ka pilikia o ke komo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua! ²⁴ Kahaha iho la ka nana o na haumana i kana olelo. Olelo hou mai la o Iesu ia lakou, i mai la, E na pokii, he pilikia loa ke komo ana o ka poe paulele i ka waiwai i ke aupuni o ke Akua! ²⁵ 'Oku faingofua ke hu 'a e kamelo 'i he mata 'o e kui 'i he tangata koloa 'ia ke hu ki he pule 'anga 'o e 'otuā" (Ma 'ake 10:23-25).

²⁵ He 'oia 'i 'o ka 'u e 'olelo aku nei ia 'oukou, 'a 'ole au e inu hou i ka hua o ke kumu waina a hiki i ka la e inu ai au i ka mea hou i ke aupuni o ke Akua" (Mareko 14:25).

⁴³ 'o Iosepa no 'Arimatia, he lala 'aha kuka ko 'iko 'i, e kali ana 'o ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ikaika... (Mareko 15:43).

Ua ā 'ō māi 'ō Iesū 'ā 'ole i keia manawa ke aupuni i keia ao:

³⁶ OIeIo māi Ia ō Iesu, Aole nō keia āo kō'u aupuni. Inā nō keia āo kō'u aupuni, inā ua kaua kō'u pōe kauwā, i hawāi ole ia'ku au i nā Iudāio; aka, i keia manawa, aole nō keia wahine kō'u aupuni" (Iōane 18:36).

Ua ā 'ō māi 'ō Iesū e hiki māi ke aupuni mā hope ō kona ho 'i 'ana māi i Ali 'i:

³¹ Aia hiki māi ke Keiki ā ke kanaka me kona nani, ā ō nā anela ā pau pu me ia, alailā e noho nō ia maluna ō kona nohoalii nani. ³² E hoakoakoaia māi ko nā aina ā pau imua ona, ā e hookawale ae oia ia lakou i kekahi i kekahi, e like me ke kahuhipa i hookawale i nā hipa ā me nā kaō. ³³ A e hoonoho oia i nā hipa mā kona lima akau, ā i nā kaō mā kona lima hema. ³⁴ A lailā e 'olelo aku ke Ali 'i i ka pō 'e mā kona lima 'ākau, E hele māi 'oukou, e ka pō 'e i ho 'omāika 'i 'ia e kō'u Makua, e komo 'oukou i ke aupuni i ho 'omākaukau 'ia nō 'oukou māi ka ho 'okumu 'ana ō ke āo nei (Matthew 25:31-34).

Nō ka mea, 'ā 'ole i 'ane 'i ke aupuni ō ke Akua, 'ā 'ole mākou e 'ike i kahi utopia māoli ā hiki i ka wā i ho 'okumu 'ia ai. Nō ka mea, 'ā 'ole māopopo ka hapa nui i ke aupuni ō ke Akua, 'ā 'ole lākou i ho 'omāopopo i ke 'ano ō kāna aupuni aloha.

'Oku 'ikai hoko māi 'ā e Pule 'angā 'ō e 'Ōlūā "kae 'ouā 'ā e kākāi 'ō e kau senitailē" (Loma 11:25)—pea nā 'e 'ikai ke hoko ia.

Ua like ka Iesu olelo i ke aupuni?

Ua wehewehe 'ō Iesū i ke 'ano ō ke aupuni ō ke Akua:

²⁶ I māi Ia ia, Ua like ke aupuni ō ke Akua me ke kanaka e lulu iho i ka hua mā kā lepō, ²⁷ A i hiamoe ia i ka pō ā ata ae i ke āo, ā opuu ā ulu ka hua, aole ia i ike. ²⁸ Nō ka mea, hoohua wale māi ka honua i ka hua; ²⁹ Aka, i ka wā e oo ai ka palaoa, hookomo koke oia i ka pahikakiwi, nō ka mea, ua hiki māi ka ohi ana" (Mareko 4:26–29).

¹⁸ I māi Ia ia, Ua like ke aupuni ō ke Akua me ke aha? Me ke aha Ia au e hoohalike ai? ¹⁹ Ua like ia me ka hua sinapi ā ke kanaka i lawe ai ā kanu iloko ō kāna mala; ā ulu ā 'ela ā lilo i lā'au nui, ā pūnana nā manu ō ka lewa mā kona mau lālā. ²⁰ A olelo hou māi Ia ia, Me ke aha Ia au e hoohalike ai i ke aupuni ō ke Akua? ²¹ Ua like ia me ka hu ā kekahi wahine i lawe ā hunā i nā sato palaoa ekolu, ā pau ia i ka hu" (Luka 13:18-21).

Ke hoike māi nei keia mau olelonane, i kinohi, he uuku ke aupuni ō ke Akua, aka, e nui ana.

Ua kākau pū 'o Luke:

²⁹E hele māi lākou māi ka hikinā a me ke komohana, māi ke kukulu ākau a me ke kukuluhema, a e noho ilalo i ke aupuni o ke Akua (Luka 13:29).

No laila, e loa 'a i ke aupuni o ke Akua nā kanaka māi nā wahi a pāu o ka honua. 'A 'ole ia e kaupalena 'ia i ka po 'e i loa 'a ka 'ohana 'Isera 'ela a i 'ole nā hui lahui. E noho māi nā kanaka māi nā wahi a pāu i keia aupuni.

Luka 17 a me ke aupuni

Luk 17:20-21 pilihua kekahi. Ma mua o ka hele 'ana i kēlā, e 'ike e 'ai maoli nā kanaka i ke Aupuni o ke Akua:

¹⁵"Pomaikai ka mea e ai i ka berena iloko o ke aupuni o ke Akua!" (Luka 14:15).

No ka mea e 'ai ka po 'e (i ka wā e hiki māi ana) i ke Aupuni o ke Akua, 'a 'ole ia he mea i waiho 'ia i loko o ka lākou nā 'au i keia manawa, 'oia nā unuhi kuhī hewa 'ole o Luke 17:21 e mana 'o 'ē a 'e.

'E lava ke tokoni 'a e liliu 'a Moffatt 'o e Luke 17:20-21 ki ha ni 'ihi ke mahino:

²⁰A i ka ninauia ana e ka poe Parisaiō i ka wā e hiki māi ai ke aupuni o ke Akua, i māi la ia ia lākou, Aole e hiki māi ke aupuni o ke Akua e like me ka oukou manaō e ike; ²¹'A 'ole loa e 'olelō māi kekahi, Eia nō, 'a 'ole ho 'i, Aia ia; no ka mea, aia nō ke aupuni o ke Akua i wāena o 'oukou. (Luka 17:20-21, Moffatt; see also NASB and ESV translations)

E ho 'omaopopo i ka 'olelō 'ana o Iesū i ka po 'e Parisaiō i ho 'ohuli 'ole 'ia, kino, a ho 'okamani. "I māi la o Iesu ia lākou," - nā ka poe Parisaiō i ninau ia Iesu i ka ninau. Hoole lākou i ka ike ia ia.

Aia lākou i loko o ka EKALESIA? 'A 'ole!

'A 'ole 'o Iesū e kama 'ilio e pili ana i kahi halepule e ho 'onohono koke 'ia. 'A 'ole 'o ia i kama 'ilio e pili ana i nā mana 'o i loko o ka no 'ono 'o a i 'ole ka pu 'uwai.

Ua kama 'ilio 'o Iesū no kona ALI 'I! Aole i minau aku ka poe Parisaiō ia ia no ka ekalesia. Aole lakou i ike i kekahi ekalesia o ke Kauoha Hou e hoōmaka koke ana. 'A 'ole lakou i minau e pili ana i kahi 'ano mana 'o nani.

Inā mana 'o kekahi 'o ke aupuni o ke Akua 'o ia ka EKALEIA - a 'o ke aupuni o ke Akua "i loko" o ka po'e Parisaiō - 'o ka EKALEIA i loko o ka po'e Parisaiō? 'A 'ole māopopo!

He 'aka 'aka kēlā 'ano hopena 'a 'ole anei? 'I he taimi nā'e liliu ai 'e ha nāzahi liliu faka-Protesanēti 'a e kongā 'o e Luke 17:21 'o pehē "ko e Pule'angā 'o e 'ōtua 'oku "i loto 'iate kimoutolu" (NKJV/KJV), nā'e 'i hōno liliu 'e he Katolika *New Jerusalem Bible* 'a ia 'oku 'i homou loto 'a e pule'angā 'o e 'ōtua.

'O Iesu ka mea i wāena o ka po'e Parisaiō. I kēia manawa, mana 'o ka po'e Parisaiō ua kali lakou i ke aupuni o ke Akua. Akā, ua kuhihewa lakou. Ua wehewehe 'o Iesū 'a 'ole ia he aupuni kūloko, a i 'ole aupuni pālena no nā Iudaiō wale nō, e like me kā lakou i mana 'o ai ('a 'ole ho 'i he 'ekalesia e like me ka mana 'o o kekahi). 'A 'ole 'o ke aupuni o ke Akua kekahi o nā aupuni kānaka a 'ike 'ia e hiki ai i nā kānaka ke kuhikahi a 'ike paha, a 'ōlelo, "Eia 'o ia"; ai 'ole " 'o ia ke Aupuni, mā laila."

Nā 'e fanau 'i 'a Sisū, 'a ia ke hōko ko e Tu 'i 'o e Pule'angā ko ia, 'o hangē ko ia nā 'a ne tala ange kiā Pilato (Stone 18:36–37). E ho 'omāopopo i ka ho 'ohana 'ana o ka Baibala i nā hua 'ōlelo "ke ali 'i" a me ka "aupuni" (e.g. Daniel 7 : 17-18,23). 'O ke ali 'i o ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana, e kū ana mā hope o ka po'e Parisaiō. Akā 'a 'ole lakou i 'ike ia ia 'o ko lakou ali 'i (Ioane 19:21). Ke ho 'i mai 'o ia, e hō'ole ka honua ia ia (Revelation 19:19).

Ua hele 'o Iesū, mā nā pāuku mā hope o Luka 17, e wehewehe i kona hiki 'ana mai, i ka wā e noho ali 'i ai ke aupuni o ke Akua i ka honua a pāu (e ho 'omau ana me ka Mōffatt no ka kūlike mā kēia mokuna):

²²I mai la ia i kana poe haumana, E hiki mai ana na la e ake nui ai oukou, me ka makehewa, i loaa ia oukou kekahi la o ke Keiki a ke kanaka. ²³E 'olelo auane 'i na kanaka, Aia ho 'i ia; 'Ea, aia no ia! mai hele aku oukou iwaho, ²⁴ole hoi e holo aku mahope o lakou; ²⁵Aka, e hoomanawanui mua oia i ka ehaha nui, a e hooleia e keia hanauna. (Luka 17:22-25 , Mōffatt)

Ua 'ōlelo 'o Iesū i ka uila uila, e like me ka Mātāio 24:27-31, e wehewehe ana i kona hiki 'ana mai e noho ali 'i i ka honua holo 'oko 'a. 'A 'ole 'o Iesū i 'ōlelo 'a 'ole hiki i kona po'e kānaka ke 'ike ia ia i kona ho 'i 'ana mai.

‘A ‘ole ‘ike ka po ‘e ia ia ‘o ko lakou Ali ‘i (Revelation 11:15) a e kua aku ia ia (Revelation 19:19)! He nui ka po ‘e e mana ‘o ‘o Iesu ka Anichrist. Na ‘e ‘ikai pehe ‘e Sisū ko e Pule ‘angā ‘o e ‘Otua ‘i he kau Falesi ko ia—Na ‘ā ne tala ki he ngāahi faitu ‘u kehe ‘e ‘ikai ke nau ‘i he Pule ‘angā koe uhi ko ‘enau fakalākakala (Mātiu 23:13–14). ‘A ‘ole ho ‘i ‘o Iesu i ‘olelo e lilo ka Ekalesia i Aupuni.

‘O ke aupuni o ke Akua kahi mea e hiki ai i nā kānaka ke komo i kekahi lā – e like me ke atahouana o ka po ‘e pono! ‘A ‘ole nā ‘e ‘o ‘Aberahama a me nā kūpuna ‘ē a ‘e i lailā (cf. Hebrews 11:13–40).

Ua ‘ike ka po ‘e haumāna ‘a ‘ole i loko o lakou ke aupuni o ke Akua i kelā manawa, a ua ‘ike ‘ia e like me keia, ka mea i hiki mai mā hope o Luke 17:21, hō‘ike:

¹¹ A i ko lakou lohe ana i keia mau mea, olelo mai la oia i kekahi olelonahe hou, no ka mea, ua kokoke ia i Ierusalem, a ua mana'o lakou e ike koke ia ke aupuni o ke Akua (Luka 19:11).

Ua māōpopo ke Aupuni i ka wā e hiki mai ana

Pehea ‘oe e ‘ike ai inā kokoke mai ke Aupuni? Ko e kongā ‘o e fahu ‘i ko ia, nā ‘e hiki ‘e Sisū ‘a e ngāahi me ‘a nā ‘e hoko ‘o e kikite (Luka 21:8–28) pea ako ‘i:

²⁹ E nana i ka laau fiku, a me na laau a pau. ³⁰ I ka wa e ‘ōpu ‘u ai lakou, e ‘ike no ‘oukou, a ua kokoke mai ke kauwela. ³¹ Pela hoi oukou, i ka wa e ike ai oukou i keia mau mea e hana ana, e ike oukou ua kokoke mai ke aupuni o ke Akua (Luka 21:29–31).

Ua mākemake ‘o Iesu e hāhāi kāna po ‘e kānaka i nā hanana wānana e ‘ike i ka wā e hiki mai ai ke Aupuni. Na ‘e pehe ‘e Sisū ki he ‘ene kākai ke nau tokanga mo tokanga ki he ngāahi me ‘a nā ‘e kikite (Luka 21:36; Mā‘ake 13:33–37). ‘Oia nā ‘olelo a Iesu, he nui ka ho‘emi ‘ana i ka nana ‘ana i nā hanana pili honua.

Mā Luka 22 & 23, ua hoike hou mai o Iesu, o ke aupuni o ke Akua, he mea ia e hōkōia mā keia mau aku i kana ao ana.

¹⁵ Ua mākemake nui au e ‘ai pū me ‘oukou i keia mōlīāola mā mau o ko ‘u ‘eha ‘ana; ¹⁶ No ka mea, ke olelo aku nei au ia oukou, aole au e ai hou ia mea, a hōko ia iloko o ke aupuni o ke Akua. ¹⁷ Lailāu iho la ia i ke kīaha, hōmāikāi aku la, i mai la, E laue oukou i keia, a e māhele ia oukou iho; ¹⁸ No ka mea, ke ‘olelo aku nei au ia ‘oukou, ‘a ‘ole au e inu i ka hua o ke kumu waina, a hiki mai ke aupuni o ke Akua” (Luka 22:15–18).

³⁹ Akā, 'ō kekahi o ka po 'e hana hewa i kaulia pū me ia ma ke ke 'a, ua 'ōlelo hō'ino 'ō ia ia ia, 'ī akula, Inā 'ō 'oe ka Mea, e ho'ōla 'oe ia 'oe iho, a e ho'ōla ho'i ia mākou. ⁴⁰ Papa aku la kona hōa ia ia, i aku la ia ia, Aole anei oe i mākau i ke Akua? No ka mea, ua hoahewa pu oukou me ia. ⁴¹ A he pono no mākou, no ka mea, ua pono mākou; ⁴² I aku la ia ia Iesu, E ka Haku, e hoōmanāo māi oe ia'u i kou hiki ana i kou aupuni. ⁴³ 'ī māila 'ō Iesū ia ia, 'ōia 'i 'ō, ke 'ōlelo aku nei au ia 'oe, i kēia lā 'ō 'oe pū kekahi me a 'u i loko o ka Paradiiso. (Luka 23:39-43, Aramaic ma ka 'ōlelo Pelekania.

'A 'ole hiki māi ke aupuni o ke Akua i ka wā i pepehi 'ia ai 'ō Iesū e like me ka Mareko laua 'ō Luka i hō'ike māi ai ia mākou:

⁴³ 'ō Iosepa no 'Arimatia, he lālā 'aha kūkā ko'iko'i, e kali ana 'ō ia i ke aupuni o ke Akua, e hele māi ana a me ka ikaika... (Mareko 15:43).

⁵¹ No Arimatia ia, he kulanakauhale o ka poe Iudaiō, a e kali ana no hoi i ke aupuni o ke Akua (Luka 23:51).

Ma hope o ke alihouana (1 Corinthians 15: 50-55) e hanau hou 'ia nā Karistiano e komo i ke aupuni o ke Akua, e like me ka Ioane i kaku ai:

³ OIelo māi la o Iesu ia ia, i māi la, Oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oe, Ina e hanau hou ole ia, aole e hiki ia ia ke ike i ke aupuni o ke Akua. ⁴ Ninau aku la o Nikodemō ia ia, Pehea la e hiki ai ke hanauia ke kanaka i kona wa elemakule? E hiki anei ia ia ke komo hou iloko o ka opu o kona makuwahine a hanau? ⁵ OIelo māi la o Iesu, "He oiaio ka'u e olelo aku nei ia oe, ina aole e hanauia kekahi i ka wai a me ka Uhane, aole hiki ia ia ke komo i ke aupuni o ke Akua (Ioane 3:3-5).

'ō ka po 'e kanaka o ke Akua wale nō e 'ike i ke aupuni hope loa o ke Akua.

'Ānō e ho'ōmaopopo hou 'oe mā hope o ko Iesu ala hou 'ana, ua a 'ō hou 'ō ia e pili ana i ke Aupuni o ke Akua:

³ Ua hō'ike 'ō ia ia ia iho e oia ana mā hope o kona 'eha 'ana mā nā hō'ailona hewa 'ole he nui, i 'ike 'ia e lākou i nā lā he kanaha, a 'ōlelo 'ō ia i nā mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua (Acts 1: 3).

'ō ka 'ōlelo mua a me ka hope a Iesu i hā'awi ai e pili ana i ke aupuni o ke Akua! Ua hele māi 'ō Iesū mā ke 'ano he 'elele e a 'ō e pili ana i kēia Aupuni.

Nā 'e toe jekau 'e Sisū 'ā e 'Aposetolo ko Sione ke ne tohi jekau 'aki mo e Pule 'anga milenia 'o e 'Ōtuā 'e hoko 'i he māmani. E nānā i kā mea ana i kauoha ai ia loane e kākau:

⁴Ike aku tā au i nā uhane o kā poe i okiā ke poo no ko lakou hoike ana ia Iesu, ā no ka olelo ā ke Akua, kā poe i hoomanā ole i ka holoholona ā me kona kii, aole hoi i loāa kā hoailona mā ko lakou lāe, ā me ko lakou mau lima. A noho lakou ā noho alii pu me Kristo i hookahi tausani mākahiki (Hoikeana 20:4).

Uā ā 'o kā po 'e Karistiano mua e noho ke aupuni milenio o ke Akua mā kā honua ā pani i nā aupuni o ke ao nei e like me kā kā Baibala e ā 'o ai (cf. Revelation 5:10, 11:15).

No ke aha, inā he mea ko 'iko 'i ke aupuni o ke Akua, 'ā 'ole anei i lohe nui 'ia e pili ana ia ia?

No kā mea, uā kapa 'ia 'o Iesu he mea pohihihi:

¹¹I māi tā oia ia lakou, Uā hāwīia māi ia oukou e ike i kā mea pohihihi o ke aupuni o ke Akua; aka, i kā poe māwahō, uā hiki māi nā mea ā pau mā nā olelonane (Mark 4:11).

I kēia mau lā, he mea pohihihi ke Aupuni 'oia 'i 'o o ke Akua i kā hapa nui o kā ho'olālā ā ke Akua (e nānā pū i kā mākou puke manuaihi, mā kā pūnāwele mā www.ccoj.org i kapa 'ia: [The MYSTERY of GOD'S PLAN Why did God Create Anything? No ke aha ke Akua i hana ai ia 'oe. ?](#)).

E no 'ono 'o ho 'i, uā 'olelo māi 'o Iesū e hiki māi ana ka hopena (koke) MAHOPE iho o kā hā 'i 'ia 'ana o kā 'euanelio o ke aupuni mā kā honua ā pau i mea hō'ike.

¹⁴A e hāiia'ku kēia euanelio o ke aupuni mā kā honua ā pau i mea hoike i nā aina ā pau, alaila e hiki māi kā hopena (Mataio 24:14).

'O kā hā 'i 'ana i kā 'euanelio o ke aupuni o ke Akua he mea nui ā pono e ho'okō 'ia i kēia mau manawa hope. He " 'olelo maika 'i" 'oia ke hā'awi nei i ka mana 'olana maoli i nā mā 'i o ke kanaka, 'oia nā mea ā nā alaka 'i politika e ā 'o ai.

Inā 'oe e no 'ono 'o i kā 'olelo ā Iesu, pono e ā 'o kā 'ekalesia Karistiano 'oia 'i 'o e hā 'i aku i kēia 'euanelio o ke aupuni i kēia manawa. 'O kēia ke kumu nui o ka Ekalesia. A no kā hana pono 'ana i kēia, pono e ho'ohana 'ia nā 'olelo he nui. 'O kēia ka mea ā kā *Continuing Church of God* e ho'oiika nei e hana. A 'o ia ke kumu i unuhi 'ia ai kēia puke i nā 'olelo he nui.

Ua a 'o 'o Iesū 'a 'ole e 'ae ka hapa nui i kona ala:

¹³ E komo mā ka puka ololi; no ka mea, he ākea ka 'ūpuka, he ākea ho 'i ke ala e hiki aku ai i ka make, a ua nui ka po 'e i komo mā lāila. ¹⁴ No ka mea, he ololi ka ipuka, he pilikia hoi ke ala e hiki aku ai i ke ola, a he kākāikahi ka poe loa ia. (Mataio 7:13-14)

'O ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua ke alaka 'i i ke ola!

He mea hoihoi paha ke ho 'omāopopo 'ana, 'oia 'o ka hapa nui o ka po 'e e 'olelo nei he Kristiano 'a 'ole e poina i ka mana 'o 'o ka mana 'o nui o Kristo i ka ha 'i 'ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho 'omāopopo pinepine ka po 'e kālāihonua a me nā mea kākau mo 'olelo 'o ia ka mea a ka Baibala e a 'o māoli ai.

Ka nā 'e, nā 'e 'amanāki 'e Sisū, 'a ia, 'a 'Ene kau ākongā ke ako 'i 'a e ongoongolele 'o e Pule 'anā 'o e 'ōtuā (Luke 9: 2,60). No ka mea, e ho 'okumu 'ia ke aupuni i ka wā e hiki mai ana mā luna o nā kānāwai o ke Akua, e lawe mai ia i ka maluhia a me ka pōmaika 'i - a 'o ka ho 'olohe 'ana i kēlā māu kānāwai i kēia au e alaka 'i i ka maluhia māoli (Salamo 119:165; Epeso 2:15).

A ua ikeia keia euanelio o ke aupuni mā ke Kauoha Kahiko.

3. Sum ōlā tēstāmētāmām tīvaranum rājya jānitum hātum?

‘ō ka ‘ōlelo mua a me ka hope a Iesu i ho ‘ōpa ‘ā ‘ia, ‘ō ia ka hā ‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua (Mareko 1:14–15; Acts 1:3).

‘ō ke aupuni o ke Akua kekahi mea i ‘ike ‘ia e ka po ‘e Iudaio i ka wā o Iesū e like me ka mea i ‘ōlelo ‘ia mā kā lākou palapala hemolele, a mākou e kapa nei i keia manawa ‘ō ke Kauhā Kahiko.

Ua a ‘ō ‘ō Daniel e pili ana i ke Aupuni

Ua kākau ke kaula ‘ō Daniela:

⁴⁰ A o ka hā o ke aupuni, e like auanei ia me ka ikaika o ka hāo, i ka wā e weluwelu lili i ai ka hāo a e weluwelu ai na mea a pau; a e like me ka hāo e weluwelu ai, pēlā no e wāwahi ai ia aupuni a e wāwahi i na mea e ae a pau. ⁴¹ No ka mea, ua ‘ike ‘ōe i nā wāwae a me nā manamana wāwae, he pālolo a ka potera kekahi, a he hāo kekahi, e māhele ‘ia ke aupuni; Iia nō ka ikaika o ka hāo i loko ona, e like me kou ‘ike ‘ana i ka hāo i hui pū ‘ia me ka pālolo. ⁴² A e like me nā manamana wāwae o nā wāwae he hāo kekahi, a he pālolo kekahi, pēlā nō ke aupuni e ikaika ai kekahi, a he palupalu kekahi. ⁴³ E like me kou ike ana i ka hāo i hui pu ia me ka pālolo, e hui pu lākou me nā hua kānaka; aole nāe e pili kekahi i kekahi, e like me ka hui ole o ka hāo me ka pālolo. ⁴⁴ A i nā la o keia mau alii, e kukulu auanei ke Akua o ka lani i aupuni e pau ole ana; ‘a ‘ole e wāiho ‘ia ke aupuni i nā kānaka ‘ē; e weluwelu a e hoopau ia mau aupuni a pau, a e mau loa no ia (Daniela 2:40–44).

¹⁸ Akā, e loa ‘ā i ka po ‘e haipule o ka Mea Ki ‘eki ‘e ke aupuni, a e loa ‘ā ia lākou ke aupuni a mau loa aku, a mau loa aku. (Daniela 7:18).

²¹ Ua nānā au; a kua aku la ua pepeiao hāo la i ka poe haipule, a lanakila mai la ia lākou, ²² A hiki māi ka Mea kahiko o nā la , a hookolokoloia no ka poe haipule o ka Mea Kiekie loa, a hiki māi ka manawa e noho ai ka poe haipule i ke aupuni. . (Daniela 7:21–22)

Māi Daniela māi, ua ike kākou e hiki māi ana ka manawa e hoopau ai ke aupuni o ke Akua i na aupuni o keia ao a mau loa aku. Ua a ‘ō pū mākou e loa ‘ā i ka po ‘e haipule kā lākou kuleana i ka loa ‘ā ‘ana o keia aupuni.

Nui nā ‘āpana o nā wānana a Daniel no ko mākou mānawa i ke ^{kenekulia 21}.

E nana i kekahi mau pauku mai ke Kauoha Hou:

¹² ‘O nā pepeiaoheo he ‘umi au i ‘ike ai, ‘o ia nā ali ‘i he ‘umi, ‘a ‘ole i loa ‘a ia lakou ke aupuni i keia mānawa; ¹³ Ua lokahi ko lakou manao, a e hawai aku lakou i ko lakou mana a me ka mana na ka holoholona. ¹⁴ E kaua aku lakou nei i ke Keikihipa, a e lanakila auanei ke Keikihipa maluna o lakou, no ka mea, oia ka Haku o na haku a me ke Alii o na’ii; a ‘o ka po ‘e me ia, ua kaha ‘ia lakou, a ua koho ‘ia, a ua kupu ‘a. (Hoikeana 17:12-14)

No laia, ‘ike mākou ma ke Kauoha Kahiko a me ke Kauoha Hou i ka mana ‘o e hiki mai ana ke aupuni honua me nā ‘āpana he ‘umi a na ke Akua e ho ‘opau a ho ‘okumu i kona aupuni.

Ua a ‘o ‘o ‘Isaia no ke aupuni

Ua ho ‘oikaika ke Akua ia ‘Isaia e kaku e pili ana i ka hapa mua o ke aupuni o ke Akua, ‘o ke tausani makahiki noho ali ‘i i kapa ‘ia ‘o ka Millennium, penei:

¹ E kupu mai ke kookoo mai ke kumu mai o Iese, A e kupu mai ka lala mai kona aa mai. ² Maluna ona ka Uhane o ka Haku, Ka Uhane akamai a me ka ike, Ka Uhane o ka oleloao, a me ka ikaika, Ka Uhane ike, a me ka makau ia lehova.

³ Aia kona olioli i ka makau ia lehova, Aole ia e hooponopono ma ka ike ana o kona mau maku, Aole hoi e hoopai ma ka lohe ana o kona mau pepeiao; ⁴ Aka, e hohewa oia i ka poe ilihune me ka pono, A e hooponopono ma ka pololei

no ka poe akahai o ka honua; E hahau no ia i ka honua me ke kookoo o kona wahu, A me ka hanu o kona mau lehelehe e pepehi ai oia i ka poe hewa. ⁵ O ka pono ke kaei o kona puhaka, A o ka oiaio ke kaei o kona puhaka.

⁶ E noho pu no ka iliohae me ke keikihipa, E moe pu no ka leopadi me ke kao keiki, o ke keikihipi, a me ka liona hou, a me ka mea momona pu; A na ke keiki uuku e atakai. ⁷ E ai no ka bipi a me ka bea; E moe pu ka lakou mau keiki; A e ‘ai ka liona i ka mau ‘u e like me ka bipi. ⁸ E paani no ke keiki waiu ma ka lua o ka moonihawa, A e komo ke keiki i ukuhia i kona lima iloko o ka lua o ka moonihawa. ⁹ Aole lakou e hana ino, aole hoi e luku ma ko’u mauna hoano a pau, No ka mea, e paha auanei ka honua i ka ike ia lehova, E like me ka uhi ana o na wai i ke kai.

¹⁰ A i kela ia, e loaa no ke kumu o Iese, ka mea e ku i hae no na kanaka; No ka mea, e imi ko na aina e ia ia, A e nani kona wahi maaha. (Isaia 11:1-10)

‘O ke kumu a ‘u i kuhikahi ai i keia ‘o ka hapa mua a i ‘ole ka pae mua o ke aupuni o ke Akua, ‘o ia ka manawa e kino ai ia (ma mua o ka manawa e iho mai ai ke kulanakauhale ho‘ano, ‘o Ierusalem Hou mai ka lani mai, Ho‘ike 21) a e mau ana no na makahiki hookahi tausani. Ua ho‘oia ‘o ‘Isaia i ke ‘ano kino o keia mahele i kona ho‘omau ‘ana me:

¹¹ A i kela ia, e kau hou mai no o Iehova i kona lima, i ka lua o ka manawa, E hoala i ke koena o kona poe kanaka i koe, Mai Asuria, a me Aigupita, Mai Paterosa mai, a mai Kusa mai, Mai Elama mai, a mai Sinara mai, Mai Hamata mai, mokupuni o ke kai.

¹² E kau no ia i ka hae no ko na aina e, A e hoakoa oia i ka poe i kipakuia o ka Iseraela, A e houluulu i ka poe i hoopuehuia o ka Iuda, Mai na kahi eha o ka honua. ¹³ E ha ‘alele no ho ‘i ka huahua o ‘Eperaima, A e ‘oki ‘ia na ‘enemi o ka Iuda; ‘A ‘ole e lili ‘o ‘Eperaima ia Iuda, ‘A ‘ole e ho ‘opilikia ‘o Iuda ia ‘Eperaima. ¹⁴ Aka, e lele lakou ilalo ma ka poohiwi o ko Pilisetia ma ke komohana; E hao pu lakou i na kanaka o ka Hikina; E kau lakou i ko lakou lima maluna o Edoma a me Moaba; A e hoolohe na kanaka o Amona ia lakou. ¹⁵ E hoopau loa ana o Iehova i ke alelo o ke kai o Aigupita; Me kona makani ikaika, e lulu oia i kona lima maluna o ka muliwai, A e hahau ia mea ma na kahawai ehiku, A e alakai i na kanaka ma kela kapa maloo. ¹⁶ E loaa no ke alanui no ke koena o kona poe kanaka, ka poe e koe mai Asuria mai, E like me ka Iseraela, i ka ia i pii mai ai ia mai ka aina o Aigupita mai. (Isaia 11:11-16)

Ua ho‘oikaika ‘ia ‘o ‘Isaia e kakuu:

²¹ Na ia hope, E kukuluia ka mauna o ka hale o Iehova maluna o na mauna, A e hookiekieia maluna o na puu; A e holoo na aina a pau ilaila. ³ E hele mai na kanaka he nui, a e olelo mai, E hele kakou, e pii kakou i ka mauna o Iehova, i ka hale o ke Akua o Iakoba; E ao mai oia ia kakou i kona mau aoao, A e hele kakou ma kona mau alanui. **No ka mea, mai Ziona aku e puka aku ai ke kanawai**, A me ka olelo a Iehova mai Ierusalem mai. ⁴ Nana no e hooponopono iwaena o ko na aina e, A e ao mai i na kanaka he nui loa; E kui lakou i ka lakou mau pahikaua i oopalaui, A i ka lakou mau ihe i pahi pahi; **Aole e hapai ka aina i ka pahikaua ku e i ka aina, Aole hoi lakou e ao hou i ke kaua.** ... ¹¹ E hoohaahaa ia na maka kiekie, E hoohaahaa ka haaheo o kanaka, A o Iehova wale no ke hookiekie ia ia ia. (Isaia 2:2-4, 11)

No laia, e lilo ia i manawa utopia o ka maluhia ma ka honua. ‘O ka hope, e mau loa ana keia, me ka noho aii ‘i ‘ana o Iesu. Ma muli o na palapala hemolele (Salamo 90:4; 92:1; Isaia 2:11; Hosea 6:2), ke a ‘o nei ka Talmud Iudaio i keia mau makahiki he 1,000 (Babylonian Talmud: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

Ua ho 'oikaika 'ia au e kākāu i keia mau mea:

⁶ No ka mea, ua hanauia ke keiki na kakou, Ua haawiia mai he Keiki na kakou; A ma kona poohiwi ke aupuni. A e kapa 'ia kona inoa 'o Kupaihanaha, 'o ka 'olelo a 'o, ke Akua mana, ka Makua mau loa, ke Ali 'i o ka Maluhia. ⁷ O ka mahuhua ana o kona aupuni, a me ka malu, ahe hope, Ma ka nohoalii o Davida, a maluna hoi o kona aupuni, E hooponopono ia mea, a e hooukupa ia ia me ka hoopono a me ka pololei, Mai ia manawa aku, a mau loa aku. Na ka ikaika o Iehova o na kuaa e hana i keia. (Isaia 9:6-7)

E nana i olelo mai o Isaia e hele mai ana o Iesu e kukulu i aupuni me ke aupuni. 'Oiai he nui ka po 'e e 'olelo nei ia Kristo e 'olelo nei i keia 'atikala, 'oi aku ho 'i i ka mahina 'o Dekemaba i kala me keia makahiki, 'a 'ole lakou e nana i ka wananana 'ana ma mua o ka hanau 'ana o Iesu. Ho'ike ka Baibala he aupuni ko ke aupuni o ke Akua me na kanawai ma luna o na kupa, a 'o Iesu ka luna. Ua wananana 'o 'Isaia, Daniela, a me na mea 'e a 'e.

'O na kanawai o ke Akua ke ala o ke aloha (Mataio 22:37-40; Ioane 15:10) a e ho 'omalu 'ia ke aupuni o ke Akua ma luna o ia mau kanawai. No laila ke aupuni o ke Akua, 'oiai ka nui o ka honua e nana ia ia, e ho 'okumu 'ia ma ke aloha.

Halelu a me na mea hou aku

'A 'ole wale 'o Daniel laua 'o 'Isaia i ho 'oikaika 'ia e ke Akua e kākāu e pili ana i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Ua ho 'oikaika 'ia 'o Ezekiel e kākāu e ho'ulu'ulu 'ia ka po 'e o na 'ohana o ka 'Isera 'ela ('a 'ole na Iudai wale no) i ho 'opuehu 'ia i ka wa o ka pilikia nui ma ke aupuni mileniuma:

¹⁷ Nolaila e olelo aku oe, Ke i mai nei Iehova ka Haku penei, E hoakoako au ia oukou mai na kanaka mai, e houluulu ia oukou mai na aina mai i hoopuehulia'i oukou, a e haawi aku au i ka aina o ka Isera¹⁸ ia oukou a e lawe aku lakou i kona mau mea inaina a pau, a me kona mau mea inaina a pau mai laila aku. ¹⁹ A laila, e ha'awi au ia lakou i ka na 'au ho 'okahi, a e ha'awi au i 'uhane hou i loko o lakou, a e lawe au i ka na 'au pohaku mai loko aku o ko lakou 'i 'o, a e ha'awi aku au i na 'au 'i 'o no lakou; hana ia mau mea; a e lilo lakou i poe kanaka no'u, a owa auanei ko lakou Akua. ²¹ Aka, 'o ka po 'e i hahai ko lakou na 'au i ka makemake i ka lakou mau mea inaina 'ia, a me ka lakou mau mea e inaina 'ia, e uku no wau i ka lakou hana ma luna o ko lakou po 'o ihu, wahi a Iehova ka Haku. (Ezekiel 11:17-21)

Aole e hoopuehu hou ia na mamo o na ohana a Iseraela, aka, e hoolohe lakou i na kanawai o ke Akua, a e hooiki i ka ai ana i na mea ino (Leviticus 11; Deuteronomy 14).

E nana i keia ma na Salamo e pili ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua:

²⁷ E hoomanao auanei na welau a pau o ka honua, a e huli ia lehova, A e hoomana na ohana a pau o na aina imua ou. ²⁸ No ka mea, no lehova ke aupuni, A oia ke alii maluna o ko na aina e. (Halelu 22:27-28)

⁶ O kou nohoalii, e ke Akua, mau loa no ia; 'O ke ko 'oko 'o o ka pono, 'o ia ke ko 'oko 'o o kou aupuni. (Halelu 45:6)

¹ ¶ E oli aku ia lehova i ke mele hou. E oli aku i ka Haku, e ka honua a pau. ² E mele ia lehova, e hoomaikai i kona inoa; E hui aku i ka euanelio o kona hoola ana i kela ia i keia ia. ³ E hui aku i kona nani iwana o ko na aina e, I kona mau mea kupanaha hoi iwana o na kanaka a pau. (Halelu 96:1-3 ; pela no hoi ma 1 Nalii 16:23-24)

¹⁰ E militani aku kau mau hana a pau ia oe, E hoomaikai aku kou poe huiiue ia oe. ¹¹ E olelo no lakou i ka nani o kou aupuni, A e olelo no hoi i kou mana, ¹² E hoike aku i na keiki a kanaka i kana mau hana mana, A me ka nani nani o kona aupuni. ¹³ He aupuni mau loa kou aupuni, A e mau ana kou aupuni i na hanau a pau. (Halelu 145:10-13)

Ua kaku pu kekahi po 'e kaku like 'ole ma ke Kauoha Kahiko e pili ana i na 'ano o ke aupuni (eg Ezekiel 20:33; Obadiah 21; Mika 4:7).

No laia, i ka wa i ho 'omaka ai 'o Iesu e a 'o i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua kama 'aina kona po 'e halawai i ka mana 'o kumu.

4. Sum prerito'e rāujanī suvartā śikhavī hatī?

'Ōizai he nui kā pō 'e e hana nei e like me kā 'euzanelio 'ō kā nūhou maika 'i wale nō e pili ana i ke kanaka o Iesū, 'ō kā mea 'ōia 'i 'ō, ua ā 'ō nā haumāna ā Iesu i kā 'euzanelio o ke Aupuni o ke Akua. 'ō ia kā 'ōlelo ā Iesu i lāwe māi ai.

Na 'e tohi 'e he 'Aposetolo ko Paulā 'ō kāu ki he Pule 'anā 'ō e 'Ōtua mo Sīsū:

⁸ A komo aku ia ia iloko o kā halehalaawai, ā olelo wiwo ole aku i na malama ekolu, e noonoo ana ā e hoohuli i na mea o ke aupuni o ke Akua (Acts 19:8).

²⁵ He ōizai, ano, ua ike au ia oukou ā pau, kā poe ā'u i hele aku ai e hāi aku i ke aupuni o ke Akua (Acts 20:25).

²³ A i ko lakou hoakaka ana i kā ia, he nui na mea i hele māi io na ia mā kona wahi i hoōkipa ai, ā hoike māi ia ia lakou, ā hoike māi i ke aupuni o ke Akua, e hoohuli māi ia lakou mā ke kanawai o Mose ā me kā poe kaula, māi kakahika ā zihahi. ... ³¹ e hāi ana i ke aupuni o ke Akua, ā e āo aku i na mea e pili ana i kā Haku o Iesu Kristo me kā wiwo ole, āohe mea papa aku ia ia (Acts 28:23, 31).

E ho 'ōmāpopo 'ō ke aupuni o ke Akua 'ā 'ole ia no Iesu wale nō ('ōizai 'ō ia kahī hapa nui o ia mea), e like me kā Paulo i ā 'ō ai no Iesu mā kahī kā 'awale māi kāna mea i ā 'ō ai no ke Aupuni o ke Akua.

Ua kapa 'ia 'ō Paulo 'ō kā 'euzanelio ā ke Akua, ākā 'ō ia kā 'euzanelio o ke aupuni o ke Akua:

⁹ ... Ua hāi aku mākou ia oukou i kā euzanelio ā ke Akua ... (1 Tesalonika 2:9, 12)

Ua kapa 'ia 'ō Paulo 'ō kā 'euzanelio ā Kristo (Roma 1:16). Kā "olelo maikai" ā Iesu, kā olelo ana i āo māi ai.

E nō 'ono 'ō 'ā 'ole ia he 'euzanelio e pili ana i ke kanaka o Iesu Kristo ā i 'ole e pili ana i ke ola pilikino. Ua 'ōlelo 'ō Paulo 'ō kā 'euzanelio ā Kristo e pili ana i kā ho 'olohe 'ana ia Iesū, i kona ho 'i 'ana māi, ā me kā ho 'opa 'i 'ana ā ke Akua:

⁶ Na ke Akua e uku māi me kā pilikia i kā poe nana oukou i hoōpilikia māi, ⁷ ā e hāwī māi ia oukou i kā poe pilikia me mākou, i kā wa e hoikeia māi ai kā Haku o Iesu, māi kā lani māi, me kona poe anela māna ; ā i kā poe malama ole i kā euzanelio ā ko kākou Haku o Iesu Kristo. ⁹ E hoōpāiā lakou i kā make māu loa, māi ke ālo māi o kā Haku, ā me kā nani

o kona mana,¹⁰ i kona hiki ana mai ia ia, e hoonaniia'i oia e kona poe haipule, a e mahaloia mai hoi e ka poe a pua i mana'io, no ka mea, o ko makou hoike ana. i waena o 'oukou i mana 'o 'i 'o 'ia (2 Tesalonika 1:6-10).

Ke hoike mai nei ke Kauoha Hou, he mea ia e loaa ia kakou ke aupuni, aole ia kakou i keia manawa.

²⁸ Ke loaa nei ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonaueueia (Hebera 12:28).

Hiki ia makou ke hopu a nana i mua e lilo i 'apana o ke Aupuni o ke Akua i keia manawa, aka 'a 'ole i komo piha.

Ua ho'oi'a 'o Paulo 'a 'ole e komo piha kekahi i ke aupuni o ke Akua ma ke 'ano he kanaka make, e like me ka mea *ma hope* o ke alahouana.

⁵⁰ Ke olelo aku nei au i keia, e na hoahanau, aole e hiki i ka io a me ke koko ke loaa ke aupuni o ke Akua; 'a 'ole ho 'i i ho 'oili mai ka palaho i ka palaho 'ole. ⁵¹ Iia hoi, he mea pohihihi ka'u e hui aku nei ia oukou, aole kakou a pua e hiamae, aka, e hoololii kakou a pua, ⁵² i ka manawa pokole, i ka lihi ana o ka maka, i ke kani ana o ka pu hope. No ka mea, e kani ka pu, a e hoalaila mai ka poe make me ka palaho ole, a e hoololii kakou (1 Korineto 15:50-52).

¹ No ia mea, ke kauoha aku nei au ia oe imua o ke alo o ke Akua a me ka Haku o Iesu Kristo, nana e hookolokolo ka poe ola a me ka poe make i kona ikeia ana mai a me kona aupuni.

(2 Timoteo 4:1).

'A 'ole wale 'o Paulo i a 'o i kelā, aka e ha'awi 'o Iesu i ke aupuni i ke Akua ka Makua:

²⁰ Aka, ano, ua ala mai o Kristo mai ka make mai, a ua lilo ia i hua mua no ka poe i hiamae. ²¹ No ka mea, ma ke kanaka mai ka make, ma ke kanaka hoi i hiki mai ai ke alahouana o ka poe make. ²² No ka mea, e like me ka make ana o na mea a pua iloko o Adamu, pua no e hoalaila'i na mea a pua iloko o Kristo. ²³ Aka, o keia mea keia mea ma kona ano iho: o Kristo ka hua mua, a mahope ka poe no Kristo i kona hiki ana mai. ²⁴ A laila hiki mai ka hopena, ke ha'awi 'o ia i ke aupuni i ke Akua ka Makua, i ka wa e ho'opau ai 'o ia i na aupuni a pua, a me na mana a me na mana. ²⁵ No ka mea, he pono no ia e noho alii, a waiho iho ia i na enemi a pua malalo iho o kona mau wawae. (1 Korineto 15:20-25).

Na 'e tae ako 'i foki 'e Paula 'e 'ikai ke ma 'u 'a e Pule 'anga 'o e 'outuā 'a e kakai ta 'engata (fakataha mo e pule 'anga).

⁹ Aole anei oukou i ike, aole e loaa ke aupuni o ke Akua i ka poe hewa? Mai hoopunipuni. 'A 'ole ka po 'e moe kolohe, 'a 'ole ka po 'e ho 'omana ki 'i, 'a 'ole ka po 'e moe kolohe, 'a 'ole ho 'i ka po 'e homosekopa, 'a 'ole ho 'i ka po 'e sodomi, ¹⁰ 'a 'ole ka po 'e 'aihue, 'a 'ole ka po 'e puni waiwai, 'a 'ole ka po 'e 'ona, 'a 'ole ka po 'e 'ino, 'a 'ole ka po 'e 'aihue e loa 'a ia lakou ke aupuni o ke Akua (1 Korineto 6:9-10).

¹⁹ Ua akaka na hana o ke kino, oia ka moe kolohe, ka moe kolohe, ka haumia, ka moe kolohe, ²⁰ ka hoomanakii, ka hoomanamana, ka inzina, ka paio, ka lili, ka huhu, ka manao manao ino, ka kue, ka manao ku e, ²¹ ka lili, ka pepehi kanaka, ka ona. ka lealea, a me na mea like; 'o ka 'u e ha 'i aku nei ia 'oe ma mua, e like me ka 'u i 'olelo aku ai ia 'oe i ka wa ma mua, 'o ka po 'e e hana ana i keia mau mea, 'a 'ole lakou e loa 'a ke aupuni o ke Akua (Galatia 5:19-21).

⁵ No ka mea, ua 'ike 'oukou i keia, 'a 'ole loa 'a ka ho 'oilina i loko o ke aupuni o Kristo a me ke Akua ka mea moe kolohe, ka mea haumia, a me ka puniwaikai, ka mea ho 'omana ki 'i.

He mau kulana ko ke Akua a koi aku i ka mihi i ka hewa i hiki ai ke komo i kona aupuni. Ua a 'o mai ka 'Aposetolo Paulo 'a 'ole e a 'o kekahi po 'e 'o ka 'euanelio a Iesu ka pane, aka 'o kekahi:

³ No oukou ke aloha a me ka malu mai ke Akua ka Makua, a me ko kakou Haku o Iesu Kristo, ⁴ ka mea i hawii ia ia iho no ko kakou hewa, i hoopakele mai oia ia kakou mai keia au ino aku, e like me ka makemake o ko kakou Akua, ka Makua, ⁵ nona ka hoonaniia. mau loa aku. Amene. ⁶ Ke kahaha nei au i ko oukou huli koke ana mai ka mea i hea mai ia oukou ma ka lokomaikai o Kristo, i ka euanelio okoa, ⁷ Aole ia e okoa; aka, ke hoohihia nei kekahi poe ia oukou, me ka makemake e hookahuli i ka euanelio a Kristo. ⁸ Ina paha o makou, a he anela paha mai ka lani mai, e hai aku ia oukou i ka euanelio okoa ka makou i hai aku ai ia oukou, e poino ia. ⁹ E like me ka makou i 'olelo ai ma mua, ke 'olelo hou aku nei au, ina e ha 'i aku kekahi ia 'oukou i ka 'euanelio 'e a 'e i ka mea i loa 'a ia 'oukou, e ho 'ino 'ia 'o ia. (Galatia 1:3-9)

³ Aka, ke makau nei au, e like me ka nahesa i hoopunipuni aku ai ia Eva i kona maalea, pela hoi e lilo ai ko oukou nahu i ka hewa mai ka manao pono ia Kristo. ⁴ No ka mea, ina e hai aku ka mea e hele mai ana ia Iesu i ka mea a makou i hai ole aku ai, a ina paha e loaa ia oukou ka uhane okoa i loa ole ia oukou, a i ka euanelio okoa a oukou i malamale ole ai, ua pono no ia oukou ke hoomanawanui. (2 Korineto 11:3-4)

He aha ka "e a 'e" a me ka "oko 'a," wahaha 'e maoli, euanelio?

He mau 'apana like 'ole ka 'euanelio wahaha 'e.

Ma ke 'ano laulā, 'ō kā 'euzanelio wahāhe 'e kā mānā 'ō 'i 'ō 'ā 'ole pono 'oe e ho 'ōlohe i ke Akua ā ho 'ōikaika māoli e ola pono i kona 'ao 'ao me kā 'ōlelo 'ana ua 'ike 'oe i ke Akua (cf. Matthew 7:21-23). 'ō kā mānā 'ō pono ' ㄩ.

Ua ho 'opunipuni kā nahesa iā Eva e hā'ule no kā 'euzanelio wahāhe 'e kokoke i 6000 māu makahiki i hala aku nei (Genesis 3) – ā ua mānā 'ō nā kanaka ua 'oi aku ko lākou 'ike mā mua o ke Akua ā pono lākou e ho 'oholo i kā māika 'i ā me kā hewa no lākou iho. 'Ae, mā hope o kā hiki 'ana māi o Iesū, ua ho 'opili pinepine 'ia kona inoa i nā 'euzanelio wahāhe 'e like 'ole – ā ke ho 'omāu nei keia ā e ho 'omāu 'ia i kā mānawa o kā Antikristo hope loa.

I keia mānawa i kā mānawa o kā 'Aposetolo Paulo, 'ō kā 'euzanelio wahāhe 'e he Gnostic / Mystic hui 'ana o kā 'ōia 'i 'ō ā me kā hewa. Mānā 'ō māoli kā po 'e Gnostics 'ō kā 'ike kūikawā kā mea e pono ai e loa 'ā kā 'ike 'uhane, me ke ola. Ua mānā 'ō kā po 'e Gnostics 'ā 'ole he hopena ko 'iko 'i kā mea ā ke kino i hana ai ā ua kū'ē lākou i kā ho 'ōlohe 'ana i ke Akua mā nā mea e like me kā Sabati lā 'ehiku. Ko e taha 'ō e taki loi peheē ko Simon Magus, 'ā ia nā 'e fakatōkanga 'e he 'Aposetolo ko Pita (Ngāue 8:18–21).

Akā 'ā 'ole mā 'alahi

Hō'ike ke Kauoha Hou ua ā 'ō 'ō Pilipo i ke Aupuni o ke Akua:

⁵ A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, ā hai aku la ia Kristo ia lakou. ... ¹² Na 'ā nau tui 'ā Filipe 'i he 'ene malanga 'ā e ngāahi me 'ā 'ō kau ki he pule 'anga 'ō e 'ōluā ... (Ngāue 8: 5,12).

Akā, ua āo māi o Iesu, Paulo, ā me nā haumana, āole māalahi ke komo i ke aupuni o ke Akua.

²⁴ A ike māi la o Iesu, ua kaumaha loa ia, i māi la ia, Nani kā pilikia o ke komo ana o kā poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua! ²⁵ No kā mea, e hiki i ke karnelo ke komo mā kā puka o ke kuikele mānua o ke komo ana o ke kanaka waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua.

²⁶ A 'ōlelo ā 'ela kā po 'e i lohe, 'ō wai lā kā mea e ola?

²⁷ I māi la ia, o nā mea hiki ole i kanaka, e hiki no ia i ke Akua. (Luka 18:24-27)

²² "He mea pono ia kākou ke komo iloko o ke aupuni o ke Akua mā nā pilikia he nui " (Acts 14:22).

³E nā hoahānau, he pono no mākou e hoomaikai māu aku i ke Akua no oukou

no kā mea, ua mahūhūa loa ko oukou manaʻoio, a ua mahūhūa ke aloha o oukou a pau i kekahi i ^{kekahi}; ⁵ o ia kā mea e hōʻike pono ai i ka hō ʻōpa ʻi pololei ʻana o ke Akua, i mana ʻo ʻia he pono no ke aupuni o ke Akua, kahi a ʻoukou i ʻeha ai; ⁶ No kā mea, he mea pono i ke Akua ke uku aku me kā popilikia i kā poe nāna oukou i hoopilikia māi, ʻA e haawi aku ia oukou i kā poe pilikia me mākou i kā wa e hoikeia māi ai kā Haku o Iesu māi kā lani māi me kona poe anela mana, (2 Tesalonike 1:3-7).).

Mā muli o nā pilikia, ʻo kekahi wale nō ke kāhea ʻia a koho ʻia i keia mākahiki e lilo i ʻāpana o ia (Matiaio 22:1-14; Ioane 6:44; Hebera 6:4-6). Nā ʻe ui ʻe he ni ʻihi kehē ki mui, ʻo hāngē ko ia ʻoku fakahāa ʻi ʻe he Tohi Tapū ko e “ ʻa ia ʻoku hāa ʻi he laumaliē ʻe mā ʻu ʻa e ʻilo ʻi, pea ʻakinautolu ʻa ia ʻoku nau muimui ʻe ako ʻa e tokateline” (ʻIisaiā 29:24).

Nā ʻe ako ʻi ʻe he ʻAposetolo ko Pita ʻoku ia ʻengata ʻa e pule ʻangā, pea ʻoku totonu ke talanāofua ʻa e onāonāolelei ʻo e ʻōtuā pe ʻe hoko ʻa e fakamaau.

¹⁰No ia mea, e nā hoahānau, e hooikaika nui oukou i kā hooiaio ana i ko oukou heaia a me ko oukou koho ana, no kā mea, ina e hāna oukou i keia māu mea, aole loa oukou e hina; ¹¹No kā mea, pea e hoolako nui ia aku ai ia oukou i ke aupuni māu loa o ko kākou Haku a me kā Hoolā o Iesu Kristo (2 Peter 1:10-11).

¹⁷No kā mea, ua hiki māi kā manawa e hoomaka ai kā hoolokolo mā kā hale o ke Akua; a ina ia kākou kā hoomaka ana, heaha ia kā hope o kā poe mālama ole i kā euanelio a ke Akua? (1 Petero 4:17).

Nā Buke hope o kā Baibala a me ke Aupuni

ʻOku ako ʻi ʻe he Tohi Tapū “ko e ʻōtuā ko e ʻōfa” (1 Sione 4:8,16) pea ko e ʻōtuā ʻa Sisuū (Sione 1:1,14)— ʻe ʻi ai ʻa e Pule ʻangā ʻo e ʻōtuā hā Tu ʻi ʻa ia ʻoku ʻōfa mo hono ngāahi fono ʻoku poupou ʻi ʻa e ʻōfa, kā ʻikai ʻi he ʻene fehi ʻa. (cf. Hoikeana 22:14-15).

Hōʻike pū kā Baibala e ho ʻouna ke Akua i kahi ʻānela nāna e hā ʻi i kā ʻeuanelio māu loa o ke aupuni o ke Akua (Hōʻike 14: 6-7) a laila kekahi ʻānela ʻē a ʻe e kuhukuhi i kā ʻike ʻana i kā nui, hāʻule ʻo Babulona (Revelation 14: 8-9). ʻO keia māu ʻolelo he māu hōʻōia mana ʻo o kā ʻeuanelio a ke ao nei i loa ʻa māu mā ke ʻano he mea hōʻike a nāna i nā kumu no kā “hui nui” e hele māi i ke Akua i kā hopena (Revelation 7: 9-14). ʻA ʻole e like me kā mana hope o Babulona e ala a hāʻule (cf. Hōʻike 18: 1-18), ʻo kā pae hope o ke aupuni o ke Akua māu loa.

¹⁵ A puhi aē la kā anela hiku, a nui loa iho la na leo ma kā lani, i māi la, Ua lilo na aupuni o keia a o aupuni no ko kakou Haku a no kana Kristo, a e mau loa aku no ia i alii. (Hoikeana 11:15).

E noho ali 'i 'o Iesū ma ke aupuni! A ua hoike māi kā Baibala i elua o kona mau inoa:

¹⁶ A ua kakaia kona inoa ma kona aahu a ma kona uha, KE ALII O NA ALII A ME KA HAKU O NA HAKU (Revelation 19:16).

Akā, 'o Iesū wale nō kā mea e noho ali 'i? E nānā i keia pūkū:

⁴ A ike aku la au i na nohoalii, a noho lakou maluna iho, a ua haawiā ia lakou ka hooponopono. A laila 'ike akua au i nā 'uhane o ka po 'e i 'oki 'ia i ke po 'o no ko lakou hō'ike 'ana iā Iesū, a no kā 'ōlelo a ke Akua, ka po 'e i ho 'omana 'ole i ka holoholona a me kona ki 'i, 'a 'ole ho 'i i loa 'a kana hō'ailona ma ko lakou lae, a me ko lakou lima. A noho lakou a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki. . . ⁶ Pomaikai a hemolele ka mea i loa ia ia ke ala mua. 'A 'ohe mana o ka lua o ka make ma luna o lakou, akā, e lilo lakou i kahuna no ke Akua a no Kristo, a e noho ali 'i pu lakou me ia i ho 'okahi tausani makahiki (Revelation 20: 4 , 6).

E hoala hou 'ia nā Karistiano 'oia 'i 'o e noho ali 'i me Kristo no ho 'okahi tausani makahiki! No kā mea, e mau loa ana ke aupuni (Revelation 11:15), akā, ho 'okahi tausani makahiki wale nō kēlā aupuni i 'ōlelo 'ia. 'O ia ke kumu a 'u i 'ōlelo ai i keia ma mua 'o ka pae mua o ke aupuni- 'o ke kino, kā mileniuma, kā pae e kū'ē i ka pae hope, 'oi aku kā 'uhane.

Ua helu 'ia kekahi mau hanana i loko o ka Buke o ka Hō'ike 'ike e like me kā mea i hana 'ia ma wāna o ka mileniuma a me nā pae hope o ke Aupuni o ke Akua:

⁷ A i ka pau ana o na makahiki hookahi tausani, e hookuuia o Satana, māi kona halepāhāo māi ; ke one o ke kai. ... ¹¹ A ike aku la au i ka nohoalii keokeo nui, a me kā mea e noho ana maluna iho, holo aku la kā honua a me kā lani māi kona alo aku. Aole i loa kāhi no lakou. ¹² A ike aku la au i kā poe make, kā poe liliu, a me kā poe nui, e ku ana imua o ke Akua, a weheia iho la na buke. A weheia iho la kekahi buke, oia kā Buke o ke ola. A ua hōkolokoloiā kā poe make e like me kā lakou hana ana, ma na mea i kakaia maloko o na buke. ¹³ Haawi māi la ke kai i kā poe make iloko ona, a haawi kā make a me kā Hades i kā poe make iloko o lakou. A ua hōkolokoloiā kēlā mea keia mea e like me kana hana ana. ¹⁴ Aila, kiolā'iku la kā make a me kā poe iloko o ka loko ahi. 'O ka lua keia o ka make. ¹⁵ A 'o ka mea i 'ike 'ole 'ia i kakaia 'ia ma kā Buke o ke ola, ua kiola 'ia 'o ia i loko o ka loko ahi (Revelation 20: 7-8, 11-15).

Hō'ike ka Buke o ka Hō'ike e hiki mai ana kahi pae hope e hiki mai ana ma hope o ka makahiki ho'okahi tausani a ma hope o ka make 'elua:

¹ ¶ Ike aku la au i ka lani hou a me ka honua hou; no ka mea, ua lilo ka lani mua a me ka honua mua. 'A 'ohe kai hou aku. ² Alaila, ike aku la au, o loane, i ka iho ana mai o ke kulanakauhale hoano, o Ierusalem hou, mai ka lani mai, mai ke Akua mai, ua hoomakaukauia e like me ka wahine mare i kahikoia no kana kane. ³ A lohe aku la au i ka leo nui, mai ka lani mai, i ka i ana, Aia hoi, aia no ka halelewa o ke Akua me kanaka, a e noho pu oia me lakou, a e lilo lakou i poe kanaka nona. 'O ke Akua pu kekahi me lakou a 'o ia ke Akua no lakou. ⁴ A na ke Akua no e holo i na waimaka a pau mai ko lakou mau maka aku; aole make hou, aole kaumahā, aole uwe. 'A 'ole e 'eha hou, no ka mea, ua hala na mea kahiko. (Hoikeana 21:1-4)

¹ A hoike mai la ia ia'u i ka muliwai o ka wai ola, akaka e like me ke aniani, puka mai la ia mai ka nohoalii mai o ke Akua a o ke Keikihipa. ² Aia ma waenakonu o kona alanui, a ma kelā 'ao 'ao keia 'ao 'ao o ka muliwai, ka la'au o ke ola, e ho'ohua ana i na hua he 'umikumamalua, 'o kelā me keia la'au e hua ana i kona hua i kelā me keia mahina. 'O ka lau o ka la'au i mea e ola ai na lahui kanaka. ³ 'A 'ole loa he po'ino hou, aia ma laila ka noho ali 'i o ke Akua a me ke Keikihipa, a e malama kana po'e kauwa ia ia. ⁴ E ike auanei lakou i kona maka, A aia kona inoa ma ko lakou lae. ⁵ 'A 'ole po i laila: 'A 'ole pono ia lakou ke kukui, 'a 'ole ho 'i ka malamalama o ka la, no ka mea, na Iehova ke Akua e malamalama. A e noho alii lakou ia ao aku ia ao aku. (Hoikeana 22:1-5)

E ho'omana 'o, 'o keia aupuni, 'o ia ka mea ma hope o na makahiki he tausani, e komo pu ana na kauwa a ke Akua a mau loa. 'O ke kulanakauhale ho'ano i ho'omakaukau 'ia ma ka lani, e ha'alele ia i ka lani a e iho mai i lalo i ka honua. 'O keia ka ho'omaka o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua. He wa 'A 'ohe 'Eha A 'Eha!

E noho ka poe akahai i ka honua (Mataio 5:5) a me na mea a pau (Hoikeana 21:7). E 'oi aku ka maika 'i o ka honua, me ke kulanakauhale hemolele e kau ana ma luna ona, no ka mea, e ho'okō 'ia na 'ao 'ao o ke Akua. E ho'omaoopo i kelā:

¹ 'O ka mahuhua o kona aupuni a me ka maluhia 'a 'ole e pau (Isaia 9: 7).

Akaka e ulu ana ma hope o ka ho'omaka 'ana o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua no ka mea e ho'olohe na mea a pau i ke aupuni o ke Akua.

He manawa hanohano loa keia:

⁹ Aka, e like me ka mea i palapalāia, Aole i ike ka maka, aole i lohe ka pepeiao, aole hoi i komo iloko o ka nāau o kanaka, na mea a ke Akua i hoomakaaukau ai no ka poe i aloha aku ia ia. ¹⁰ Aka, ua hoike mai ke Akua ia mau mea ia kakou ma o kona Uhane (1 Korinetō 2:9-10) He manawa ia o ke aloha, ka olioli, a me ka oluolu mau loa. He manawa maika 'i loa ia! Na ke aupuni o ke Akua e hana i kahi mau loa maika 'i loa. 'A 'ole 'oe makemake e komo i kau 'āpana?

5. N'yū tēstāmētānī bahārānā strōtō'e bhāḡavānānum rājya śīkhavyum

Ua māna 'o znei nā kumu mua o Kristo e ha 'i aku i ka 'euanelio o ke aupuni māoli o ke Akua?

'Ae.

I nā makahiki i hala aku nei, ma kahi hā 'i 'ōlelo i hā'zwi 'ia e Professor Bart Ehrman o ke Kulanui o North Carolina, ua ho 'ōkaiika pinepine 'o ia, a me ka pololei, 'a 'ole like me ka hapa nui o ka po 'e Kristiano i keia lā, ua hā 'i 'o lesū a me kānā māu haumāna mua i ke Aupuni o ke Akua. 'Ōiai 'oko 'a loa ka 'ike holo 'oko 'a o Kaula Ehrman i ka ho 'ōmana Kalikiano me ka *Continuing Church of God*, e 'āe mākou 'o ka 'euanelio o ke aupuni ka mea a Iesu i hā 'i ai a me kānā po 'e i māna 'o 'i 'o ai. ho 'ōmāopopo i kēlā.

Kā kahiko loa i mālamāia ma hope o ke Kauoha Hou a me ka hāiolelo

He 'āpana ko 'iko 'i ke Aupuni o ke Akua o ka mea i 'ōlelo 'ia 'o ia "ka hā 'i 'ōlelo Kalikiano piha kahiko loa i ola" (Holmes MW Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, p. 102). Aia i loko o keia hā 'i 'ōlelo *Kalikiano kahiko* keia mau 'ōlelo e pili ana iā ia:

^{5:5} Ua ike no hoi oukou, e nā hoāhānau, o ko kākou noho ana ma ke ao nei, he mea uuku, a he mea ku ole, aka, he mea nui a kupanaha ka olelo hoopomaikai a Kristo: e maha i ke aupuni e hiki mai ana, a me ke ola mau loa.

Ua hoike mai keia olelo maluna, aole i keia wa ke aupuni, aka, e hiki mai ana no a mau loa. Eia kekahi, ua 'ōlelo keia hā 'i 'ōlelo kahiko:

^{6:9} Ano, ina aole e hiki i nā kanaka pono e like me keia, ke hoolā i ka lākou mau keiki ma ka lākou mau hana pono, heaha ka mea e māopopo ai ia kākou ke komo iloko o ke aupuni o ke Akua ke malama ole kākou i ko kākou bapetizo ana me ka māemae a me ka haumia ole? A 'o wai lā ka mea e 'ōlelo ai no mākou, inā 'a 'ole i loa 'a iā mākou nā hana hemolele a me ka pono? ^{9:6} No ia mea, e aloha kākou i kekahi i kekahi, i komo kākou a pāu iloko o ke aupuni o ke Akua. ^{10:7} No laila, inā 'ike mākou i ka mea pono i mua o ke Akua, e komo mākou i kona aupuni a loa 'a iā mākou nā 'ōlelo ho 'ohiki 'a 'ole i lohe 'ia e ka pepeiao, 'a 'ole i 'ike 'ia e ka maka, 'a 'ole ho 'i i māna 'o 'ia e ka nā 'au o ke kanaka.

^{12:1} Nō ia mea, e kahi kakou i kela hora i keia hora i ke aupuni o ke Akua me ke aloha a me ka pono, nō ka mea, aole kakou i ike i ka la o ka ikeā ana māi o ke Akua. ^{12:6} olelo māi la ia, e hiki māi ke aupuni o ko'u Makuā.

‘O nā ‘ōlelo mā luna a ‘e e hō’ike ana he pono ke aloha mā o ka noho pono ‘ana, ‘a ‘ole mākou i kōmo i ke aupuni o ke Akua, a hiki māi ia mā hope o ka lā o ka ‘ike ‘ana māi o ke Akua – ‘o ia mā hope o ka hō ‘i hou ‘ana māi o Iesū. ‘O ke aupuni ia o ka Makuā a ‘a ‘ole ‘o Iesū wale nō ke aupuni.

He mea hoihoi loa ka ha ‘i ‘ōlelo Kalikianō kahiko loa a ke Akua i ‘ae ai e ola e a ‘o i ke Aupuni o ke Akua a ke Kauoha Hou e a ‘o ai a me ka Ho‘omau ‘ana o ka Ekalesia a ke Akua e a ‘o nei (hiki paha ia māi kahi Ekalesia māoli o ke Akua, akā. ‘O ko ‘u ‘ike li ‘ili ‘i o ka Helene ka palena o ko ‘u hiki ke hana i kahi ‘ōlelo pā ‘a).

Nā alaka ‘i o ka ‘Ekalesia Keneturi ‘Elua a me ka ‘euzanelio o ke Aupuni

Pono e ho‘omāopopo ‘ia i ka ho‘omaka ‘ana o ke kenekulia 2 ‘o Papias, he mea lohe iā Iōane a he hoaaloha o Polycarp a i mana ‘o ‘ia he haipule e nā Katolika Roma, i a ‘o i ke aupuni mileniuma. Ua kākāu ‘o Eusebius ua a ‘o ‘o Papias :

... aia kekahi mileniuma mā hope o ke alahouana māi ka māke māi, i ka manawa e ho ‘okumu ‘ia ai ke aupuni pilikino o Kristo mā keia honua. (Fragments of Papias, VI. E nana hoi ia Eusebius, Church History, Buke 3, XXXIX, 12)

Papias he manawa nui keia:

Pela nō, [i māi la ia] he umi ka hua palāoa

tausani opuu, a he umi tausani hua o kela a me keia pea, a o kela hua keia hua e hua māi he umi pāona o ka palāoa māemae, māemae, māikai; a e hoohua māi na opala, a me na anoano, a me ka mauu i ka like like; a o na holoholona a pau, e hanai ana i na mea i hanai o ka honua, e lilo lakou i mea kuikahi a me ka lokahi, a e noho pono i ke kanaka. ” [Ua hoikeia māi keia mau mea mā ke kākāu ana e Papias, he kanaka kahiko, he mea lohe ia Iōane a he hoaaloha o Polycarp, mā ka ha o kana mau buke; nō ka mea, he elima mau buke nana i haku...] (Fragments of Papias, IV)

‘O ka palapala mā hope o ke Kauoha Hou i ko Korinetō penei:

⁴²¹⁻³ Ua loa i ka poe lunaolelo ka Euanelio no kakou mai ka Haku mai o Iesu Kristo; Ua hoounaia mai o Iesu Kristo mai ke Akua mai. No laila, na ke Akua mai 'o Kristo, a na Kristo mai ka po'e luna 'olelo. No laila, ua hele mai laua ma ka makemake o ke Akua ma ke 'ano i koho 'ia. No ia mea, ua loa 'a ia lakou ke kauoha, a ua ho'oi'a 'i 'o 'ia ma ke ala hou 'ana o ko kakou Haku 'o Iesu Kristo, a ua ho'okupa 'a 'ia ma ka 'olelo a ke Akua me ka 'oi'a 'i 'o loa o ka 'Uhane Hemolele, hele akula lakou me ka 'euanelio, e hiki mai ana ke aupuni o ke Akua.

'O Polycarp o Semurana he alaka 'i Karistiano mua, he haumana ia na loane, ka hope o na luna 'olelo mua i make. Polycarp c. Ua a 'o 'ia 'o 120-135 AD :

Pomaikai ka poe ilihune, a me ka poe i hoamaaia no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ke Akua. (Polycarp. Letter to the Philippians, Mokuna II. Mai *Ante-Nicene Fathers, Volume 1* i ho'oponopono 'ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puka 'Amelika, 1885)

No laila, i ka 'ike 'ana, " 'a 'ole e ho 'oma'ewa 'ewa 'ia ke Akua," pono makou e hele pono i kana kauoha a me kana nani ... ka 'uhane; " Aole ka poe moe kolohe, aole hoi ka poe hooawahawaha, aole hoi ka poe hana ino ia lakou iho me ke kanaka, aole e loa ia lakou ke aupuni o ke Akua, " aole hoi ka poe e hana ana i na mea ku ole a me ka pono ole. (ibid, Mokuna V)

E malama kakou ia ia me ka makau, a me ka makau nui, e like me kana i kauoha mai ai ia kakou, a me na lunaolelo nana i hai mai i ka euanelio ia kakou, a me na kaula i hai mua mai i ka hiki ana mai o ka Haku. (ibid, Mokuna VI)

E like me na mea 'e a 'e ma ke Kauoha Hou, ua a 'o 'o Polycarp e loa 'a i ka po'e pono, 'a 'ole ka po'e ha 'iha 'i kauoha, ke aupuni o ke Akua.

Ua 'olelo 'ia keia mau mea i a 'o 'ia e Polycarp:

A i ka la Sabati iho, i mai la ia; E hoolohe mai oukou i ka'u olelo paipai, e na keiki aloha a ke Akua. Ua hooihiki aku au ia oukou i ka wa e noho ai na *Bishopa*, a ke paipai hou aku nei au ia oukou a pau e hele me ka nani a me ka pono ma ka aao o ka Haku. e pili ana i ke aloha i kekahi i kekahi, ua hoi ke koke mai kona hiki ana mai me he uwila hikiwawe la, ka hoookolokolo nui ma ke ahi, ke ola mau loa, kona aupuni make ole. A o na mea a pau i aola mai e ke Akua a oukou i ike ai, i ko oukou imi ana i ka Palapala Hemolele, e kahakaha me ka peni a ka Uhane Hemolele ma ko oukou mau nana, i mau ai na kauoha iloko o oukou me ka pau ole.' (Life of Polycarp, Mokuna 24. JB Lightfoot, The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506)

‘Ō Melito no Saredeisa, he ataka ‘i o ka ‘Ekalesia o ke Aka, c. 170 AD, a ‘o ‘ia:

No ka mea, ua puka pu mai ke kanawai ma ka euanelio—ka mea kahiko ma ka mea hou, mai Ziona mai a me Ierusalemā; a ‘o ke kauoha i hā‘awi ‘ia ma ka lokomaika‘i, a me ke ‘ano o ka hua i ho‘opau ‘ia, a me ke keiki hipa i loko o ke Keiki, a me ka hipa i loko o ke kanaka, a me ke kanaka i loko o ke Aka.

Aka, ua lilo ka euanelio i wehewehe no ke kanawai a me kona

ho‘okō ‘ana , ‘oia‘i ua lilo ka hale pule i hale waihoā o ka ‘oia‘i ‘o...

‘Ō ia ka mea nāna i ho‘opakele ia kākou mai ka ho‘oluhi ‘ana i ke kū‘oko‘a, mai ka pouli i ka mālamalama, mai ka make a i ke ola, mai ka ho‘omānoino a i ke aupuni mau loa. (Melito . Homily on the Passover. Paukū 7,40 , 68. Unuhi mai Kerux : The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

No laia, ua ‘ike ‘ia ke aupuni o ke Aka he mea mau loa ia, ‘a ‘ole wale ka ‘ekalesia Kalikianō a i ‘ole ka Ekalesia Katolika i keia manawa a ua komo pū ke kānawai o ke Aka.

‘Ō kekahi palapala ‘ē a ‘e mā wāena o ka hopena o ke kenekulia ‘elua e paipai i ka po‘e e nāna i ke aupuni:

ho‘opunipuni kekahi o ‘oukou, ‘a ‘ole ho‘i e nāna i hope, akā, e ho‘okokoke aku i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Aka. (Roman Clement. Recognitions, Buke X, Mokuā XLV. Weheia mai Ante-Nicene Fathers, Volume 8. Ho‘oponopono ‘ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puka ‘Amelika, 1886)

Eia kekahi, ‘oia‘i ‘a ‘ole i kākau ‘ia e kekahi i loko o ka hale pule ‘oia‘i ‘o, ‘o ke kākau ‘ana i wāena o ke kenekulia ‘elua i kāpa ‘ia ‘o *The Shepherd of Hermas* ma ka unuhi ‘ana e Roberts & Donaldson e ho‘ohana ana i ka hua ‘olelo "aupuni o ke Aka" he ‘umikumamahā mau manawa.

po‘e Kristiano ‘oia‘i ‘o , a ‘o ka po‘e he nui wale i hā‘i ia Kristo, ua ‘ike i kekahi mea e pili ana i ke aupuni o ke Aka i ke kenekulia ‘elua.

‘Ō ka hāpule Katolika a me ka Hikina Orthodox ‘o Irenaeus i ho‘omānoipo ma hope o ke alahouana, e komo nā Kristiano i ke aupuni o ke Aka. E nāna i kāna mea i kākau ai, c. 180 AD:

No kā meā, pēla ke āno o kā pōe i mānāōio, nō kā meā, e noho māu ānā kā Uhane Hemolele iloko o lakou, kā meā i haawiiā māi e ia i kā bapetizo ānā, ā i malamaia e kā meā nānā i hōōkīpā, ke hele oia mā kā oiaō ā me kā hemolele ā me kā pono ā me ke ahonui. Nō kā meā, he alahouānā kō keia uhane iloko o kā pōe mānāōio, e lōāā hou ānā i ke kinō kā uhane, ā me ia pu, mā kā mānā o kā Uhane Hemolele, i hoāiaia māi ā kōmō i ke aupuni o ke Akua. (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Unuhi 'ia māi kā 'Amēnia e Armitage Robinson. 'O kā hō'ike 'ānā i kā hā 'i 'ōlelo ā kā lunaōlelo, Mokuna 42. Wells, Somerset, Oct. 1879. E like me kā meā i pā 'i 'ia mā kā SOCIETY FOR PROMOTING KNOWLEDGE CHRISTIAN. NEW YORK: KA MACMILLAN CO, 1920).

Teophilus o Anetiokā:

Ke hāi aku nei au i kōnā māikāi; inā au e kāpa aku ia ia he aupuni, ke hāi aku nei au i kōnā nāni ... Nō kā meā, inā uā hānā oia ia ia i kā make ole māi kinōhi māi, inā uā hōōlilo oia ia ia i Akua. ... 'A 'ole 'o ia i make, 'ā 'ole hō 'i i make ia ia, akā, e like me kā mākou i 'ōlelo ai mā luna, hiki i nā meā 'elua; inā e huli oia i nā meā o kā make ole, me kā malama ānā i ke kauoha ā ke Akua, e lōāā ia ia kā uku nō kā make ole, ā lilo i Akua. (Theophilus, To Autolytus, 1:3, 2:27)

Uā kākau kā hāipule Katolika, 'o Hippolytus, i ke kenekulā māu 'ekolu:

A e lōā 'ā ia 'ōe ke aupuni o kā lāni, 'o 'ōe kā meā i 'ike i ke Ali 'i Lāni i kou noho 'ānā mā keia oia. A e lilo 'ōe i hōā nō ke Akua, ā i hō 'ōilina pū me Kristo, 'ā 'ole hō 'ōluhi hou 'ia e nā kuko ā me nā kuko, 'ā 'ole hō 'i e 'ehā hou 'ia e kā mā 'i. Nō kā meā, uā lilo 'ōe i Akua: nō kā meā, 'o nā 'ehā ā pāu āu i lōā 'ā ai i ke kānaka, 'o ia kānā i hā'āwi māi ai ia 'ōe, nō kā meā, nō ke kinō make 'ōe; uā hōōmanāia, ā uā hōōhānāuia i kā make ole. (Hippolytus. Refutation of All Heresies, Buke X, Mokuna 30)

'O kā Dhyeyā nō nā kānaka, 'o ia ke akua i ke aupuni o ke Akua e hiki māi ānā.

Nā pilikā mā nā Keneturi 'Elua ā 'Ekolu

'Oiaī kā 'āe 'ia 'ānā, i kā lua o ke kenekulā, uā kū ā 'e kāhi alaka 'i kū'ē i ke kānāwāi i kāpa 'ia 'o Marcion. Uā ā 'o 'o Marcion kū'ē i ke kānāwāi o ke Akua, kā Sabati, ā me ke Aupuni māōli o ke Akua. 'Oiaī uā hō 'ohewa 'ia 'o ia e Polycarp ā me nā meā 'ē ā 'e, uā launa pū 'o ia me kā Ekalesia o Romā nō kekahi mānāwā ā me he meā lā uā lōā 'ā ia ia kā mānā mā lāila.

I ke kenekulīā 'elua ā me ke kolu, ua ho 'okumu 'ia nā allegorists mā Alexandria ('Aigupita). He nui kā po 'e ho 'ohālike i kū'ē i ke ā 'ō 'ana o ke aupuni e hiki mai ana. E nanā i kā hō'ike e pili ana i kekahi o ia mau mea ho 'ohālike:

Ua hānau 'ia 'ō Dionysius mai kahi 'ohana pegana hanohano ā waiwai ho 'i mā Alekanageria, ā ua ā 'ō 'ia 'ō ia i kā lākou 'atikala. Ua ha 'alele 'ō ia i nā kula pagan e lilo i haumāna no Origen, ā ua lanakila 'ō ia ma kā mālama 'ana i ke kula catechetical o Alexandria...

Ua ho 'ohaumia 'ō Clement, Origen, ā me ke kula Gnostic i nā 'ōlelo ā 'ōā 'ō o kā 'ōlelo hemolele mā o kā lākou wehewehe 'ana ā me kā ho 'ohālikeke 'ana... ua loa 'ā ia lākou ka inoa o "Allegorists." Ua hakakā 'ō Nepos i ka po 'e Allegorists, ā ua 'ōlelo 'ō ia e noho ali 'i 'ō Kristo mā ka honua...

Ua ho 'ōpā 'apā 'ā 'ō Dionysius me ka po 'e hahai ia Nepos, ā mā kāna mo 'olelo... " 'ō ke 'ano o nā mea i keia manawa i ke aupuni o ke Akua." 'ō keia ka 'ōlelo mua 'ana o ke aupuni o ke Akua e kū nei i keia kulana o nā 'ekalesia...

Ua pāpā 'ō Nepos i ko lākou hewa, e hō'ike ana i ke aupuni o ka lani 'ā 'ole ia he mea ho 'ohālikeke, akā 'ō ke aupuni māoli e hiki mai ana o ko kākou Haku i ke alahouana i ke ola mau loa.

No laila, ua hāpai 'ia kā mana 'ō o ke aupuni mā ke 'ano o nā mea i keia manawa i ke kula Gnostic o Allegorists mā 'Aigupita, AD 200 ā 250, he kenekulīā pihā mā mua o ka mana 'ō 'ia 'ana o nā pihōpa o ke aupuni e noho ana mā ka noho ali 'i. ...

Ua no 'ono 'ō 'ō Clement i kā mana 'ō o ke aupuni o ke Akua mā ke 'ano he 'ike no 'ono 'ō māoli o ke Akua. Ua hō'ike 'ō Origen ia ia mā ke 'ano he mana 'ō 'uhane i hūnā 'ia mā ka leka mā 'alahi o ka Palapala Hemolele . (Ward, Henry Dana. The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World; But to Come in the Heavenly Country, of the Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things. Published by Claxton, Remsen & Haffelfinger , 1870, pp. 124-125)

No laila, 'ōia 'ō Bishop Nepos i ā 'ō aku ai i kā 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho 'ā 'ō kā po 'e allegorists e hō'ike mai i kahi ho 'ōmāopopo wahaha 'e, 'ā 'ole māoli māoli. Ua ho 'ā 'ō pū 'ō Bishop Apollinaris o Hierapolis e hakakā i nā hewa o ka po 'e allegorists e pili ana i kā manawa

like. Ua kū māoli ka pō 'e i loko o ka Ekalesia o ke Akua i ka 'oia 'i 'o o ke Aupuni māoli o ke Akua mā ka mō'aukala.

Ua ā 'o 'o Herbert W. Armstrong i ka 'Euanelio o ke Aupuni, Plus

I ke ^{kenekulia} 20, ua kākau 'o Herbert W. Armstrong i hāla:

No ka mea, ua *hoole lakou i ka euanelio a Kristo*. . . , pono ke ao nei e pani i kekahi mea e ae mā kona wahi. Pono lakou e hana i kahi mea *ho'opunipuni!* No laila, ua lohe mākou i ke aupuni o ke Akua i 'olelo 'ia mā ke 'ano he palaka nani wale nō - he mana 'o maika 'i i loko o nā nā 'au o ke kanaka - e ho 'emi ana i ke aupuni o ke Akua, 'a 'ohe mea māoli! Ua kahi hewa kekahi pō 'e 'o ka "EKALESIA" ke aupuni. . . 'O ke kāula 'o Dani 'ela, ka mea i oia i nā makahiki he 600 mā mua o Kristo, ua 'ike 'o ia he aupuni māoli ke aupuni o ke Akua - he aupuni e noho ali 'i ana.

māoli mā ka honua . . .

Eia . . . 'O ka wehewehe 'ana a ke Akua i ke 'ano o ke aupuni o ke Akua: "A i nā lā o keia mau ali 'i...."--eia ka 'olelo 'ana i nā manamana wāwae he 'umi, he hapa hāo a he pālolo mā 'i. 'O keia, mā ka ho'opili 'ana i ka wānana me Daniel 7, a me ka Hō'ike 13 a me 17, e pili ana i ka United States of EUROPE hou e ho 'okumu nei. . . imua o kou mau maka! Hō'ike 'o 17:12 i ka kiko 'u e lilo ia i hui 'ana o nā ali 'i he 'umi a i 'ole nā aupuni (Rev. 17: 8) e ho 'āla hou i ka EMPIRE ROMAN kahiko . . .

I ka hiki ana mai o Kristo, e hele mai ana oia mā ke ano Alii o nā'lii, e noho alii ana mā ka honua a pau (Ap. 19:11-16); a o KONA AUPUNI-- KE AUPUNI O KE AKUA -- wahi a Daniela, e ho'opau i keia mau aupuni a pau. 'Oku pehē 'e he Fakahā 11:15: " Ko e nōaahi pule 'angā 'o e māmani nā 'a nāu hoko ko e nōaahi pule 'angā 'o 'etau 'Eiki, mo hono Kalais: pea 'e pule 'i ia 'i he tā 'engātā"! O KE AUPUNI O KE AKUA keia. 'O ia ka HOPE o nā aupuni i keia manawa-- 'ae, 'o 'Amelika Hui Pū 'ia a me nā aupuni Pelekane. A laila e lilo lakou i mau aupuni - nā aupuni - no ka Haku 'o IESU KRISTO, a laila ke Ali 'i o nā ali 'i mā luna o ka honua a pau. Ho 'oma'opopo loa keia i ka 'oia 'i 'o 'o ke aupuni o ke Akua he aupuni māoli. E like me ke aupuni o Kaledea he AUPUNI--e like me ke aupuni o Roma he AUPUNI-- pea no ke aupuni o ke Akua. 'O ia ka lawe 'ana i ke aupuni o nā LAHUI o ka honua. HANAU O Iesu Kristo i MOI--HE ALII! . . .

‘O ka Iesu Kristo ka mea i hele ma luna o na pu ‘u a me na awawawa o ka ‘Aina Hemolele a me na alanui o Ierusalem ma mua o 1,900 mau makahiki i hana aku nei e hele hou mai ana. Ua ‘olelo ‘o ia e ho ‘i hou mai. Ma hope o kona kauia ‘ana ma ke ‘a, ho ‘ala ke Akua ia ia mai ka make mai ma hope o na la ‘ekolu a me na po ‘ekolu (Mat. 12:40; Acts 2:32; I Kor. 15:3-4). Ua pii aku oia i ka Nohoalii o ke Akua. Ke ke ‘ena po ‘o o ke Aupuni o ke ao holo ‘oko ‘a (Acts 1: 9-11; Heb. 1: 3; 8: 1; 10:12; Rev. 3:21).

‘O ia ke "kanaka" o ka ‘olelo nane, i hele i ka Noho ali ‘i o

‘O ke Akua - ‘o "ka ‘aina mamao" - e poni ‘ia i Ali ‘i o na ali ‘i ma luna o na lahui a pau, a laia e ho ‘i mai i ka honua (Luka 19:12-27).

Eia hou, aia ‘o ia i ka lani a hiki i ka "manawa o ka ho ‘iho ‘i ‘ana i na mea apau" (Na Hana 3:19-21). ‘O ka ho ‘iho ‘i ‘ana, ‘o ia ka ho ‘iho ‘i ‘ana i kahi moku ‘aina a i ‘ole kulana mua. Ma keia hihia, ka hoihoi hou ana i ke aupuni o ke Akua ma ka honua, a pela, ka hoihoi hou ana mai i ka maluhia honua, a me ka utopia kulana.

‘O ka haunaele honua i keia manawa, ka pi ‘i ‘ana o na kaua a me na paio e ho ‘opau i ka pilikia nui o ka honua a ina ‘a ‘ole ke Akua e komo, ‘a ‘ohe ‘i ‘o kanaka e ola (Mat. 24:22). I kona ki ‘eki ‘e loa i ka wa e lohi ai ka hopena i ka ho ‘opau ‘ana i na ola apau mai keia honua aku, e ho ‘i mai ‘o Iesu Kristo. I keia manawa ke hele mai nei ‘o ia ma ke ‘ano he Akua aku. Ke hele mai nei ‘o ia me ka mana a me ka nani o ka mea nana i hana i ke ao holo ‘oko ‘a. (Mat. 24:30; 25:31 .) E hele mai ana oia ma ke ano "ke alii o na alii, a me ka Haku o na haku" (Ap. 19:16), e kukulu i aupuni kiekie o ka honua a e hoomalu i na aupuni a pau "me ke kookoo hoo." (Holke. 19:15; 12:5) . . .

Aloha ‘ole ‘o Kristo?

Aka, e ho ‘oho anei ke kanaka me ka ‘oli ‘oli, a ho ‘okipa ia ia me ka hau ‘oli nui a me ka hoihoi - ‘o na hale pule ho ‘i o ka ho ‘omana Kalikiano ku ‘una?

‘A ‘ole lakou e! E mana ‘o ‘i ‘o lakou, no ka mea, ua ho ‘opunipuni na kuhina wahane ‘e a Satan (I Kor. 11:13-15) ia lakou, ‘o ia ka ‘Anikristo. E huhu na ‘ekalesia a me na lahui i kona hiki ‘ana mai (Rev. 11:15 me 11:18), a e ho ‘a ‘o maoli na pu ‘ali koo e kaua ia ia e luku ia ia (Rev. 17:14)!

E komo ana nā aupuni i ke kōua climactic o ke Kōua Honua III e hiki mai ana, me ke kahua kōua mā Ierusalemā (Zek. 14:1-2) ā lāila e ho 'i mai 'o Kristo. Mā ka mana supernatural e "hākākā 'o ia i kēlā mau lāhui kanaka" e kōua kū'ē ia ia (verse 3). E lanakila loa 'o ia ia lākou (Ap. 17:14)! "E ku no kōna mau wawāe ia ia maluna o ka māuna Oliveta," mā kahi māmao loa mā ka hikina o Ierusalemā (Zak. 14:4). (Armstrong HW. The Mystery of the Ages, 1984)

Hō'ike ka Baibala e ho 'i mai 'o Iesū ā e lanakila 'o ia, akā nui ka po 'e e hākākā ia ia (Revelation 19:19). He nui ka po 'e e kōi (mā muli o ka ho 'ōmao popo hewa 'ana i ka wānana Baibala, akā mā muli o nā kāula wahāhe 'e ā me nā mystics) 'o ka ho 'i 'ana mai 'o Iesū 'o ia ka Antikristo hope loa!

Nā Herbert Armstrong mai keia:

'O ka ho 'ōmana 'ōia 'i 'o-- 'O ka 'ōia 'i 'o o ke Akua i ho 'ōikaika 'ia me ke aloha o ke Akua i hā'awi 'ia e ka 'Uhane Hemolele...HAI 'A 'ole HAI 'I 'ia ka hau 'oli i ka 'ike 'ana i ke Akua ā me Iesū Kristo-- 'O ka 'ike 'ana i ka 'ōia 'i 'o--ā me ka pumehana o ke ALOHA o ke Akua!...

'O nā ā 'o 'ana o ka 'Ekalesia 'ōia 'i 'o o ke Akua, 'o ia wāle nō ka "ōia i kēlā me keia 'ōlelo" o ka Baibala Hemolele ...

E huli ā 'e nā kanaka mai ke ala e "loa 'ā" ai i ke ala e "hā'awi" - ke ala aloha o ke Akua.

E pā 'ā ka honua i keia manawa he CIVILIZATION HOU! (ibid)

'O ka CIVILIZATION HOU ke aupuni o ke Akua. 'O ka ho 'olaha 'ana e hiki mai ana ke aupuni hou ā ho 'ōkumu 'ia mā luna o ke aloha, he 'āpana nui ia o ka 'euanelio māoli o ke aupuni ā Iesū ā me kāna po 'e hahai i ā 'o ai. 'O ia kahi meā ā mākou e hā 'i aku nei i ka Ekalesia Ho 'ōmau o ke Akua.

Ua 'ike 'o Herbert Armstrong e ā 'o ana 'o Iesū 'o ka hui kanaka, 'ōia ke mana 'o nei 'o ia e mākemake e ho 'oloha, ua hō'ole 'o ia i ke 'ano hā'awi o ke ola, ke ala o ke aloha. Me he meā lā 'ā 'ohe meā i 'ike pono i ke 'ano o ka meā ā Iesū e ā 'o nei.

O ke ola mā o Iesū la kekahi hapa o ka Euanelio

I kēia manawa, mana 'o paha kekahi po 'e i heluhelu i kēia no ka make 'ana o Iesū a me kāna kuleana i ke ola. 'Ae, 'o ia ka 'āpana o ka 'euanelio a ke Kauihā Hou a me Herbert W. Armstrong i kākau ai.

Hō'ike ke Kauihā Hou i ka 'euanelio e pili ana i ke ola ma o Iesū lā:

¹⁶ No ka mea, 'a 'ole au i hilahila i ka 'euanelio a Kristo, no ka mea, 'o ia ka mana o ke Akua e ola ai no ka po 'e mana 'o 'i 'o, no ka iudaiō mua, a no ka Helene ho 'i (Roma 1:16).

⁴ No ia mea, hele aku la ka poe i hoopuehuia, e ao ana

ka olelo. ⁵ A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Kristo ia lakou. ... ¹² Aka, ia lakou i mana'io ai ia Pilipo i kana hai ana i na mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua, a me ka inoa o Iesu Kristo, ua bapetizoa na kane a me na wahine. ... ²⁵ A i ko lakou hoike ana a hai aku i ka olelo a ka Haku, hoi mai la lakou i Ierusalem, e hai ana i ka euanelio ma na kauhale he nui o ko Samaria. ²⁶ A olelo mai la ka anela o ka Haku ia Pilipo ... ⁴⁰ Ua loa'a o Pilipo ma Azota. A hele a 'ela ia, a 'o maila ma na kulanakauhale a pau, a hiki i Kaisareia. (Ngāue 8: 4,5,12,25,26,40)

¹⁸ Hai mai la ia ia lakou ia Iesu a me ke alahouana. (Na Hana 17:18)

³⁰ Noho iho la o Paulo a hana na makahiki elua iloko o kona hale hoodimalima, a hookipa aku la ia i ka poe a pau i hele aku io na la, ³¹ e hai ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka Haku ia Iesu Kristo me ka wiwo ole, ahe mea papa mai ia ia. (Na Hana 28:30-31)

E ho 'omāopopo i ka ha 'i 'ana ua komo 'o Iesū ME ke aupuni. 'O ka mea kaumaha, 'o ka 'ike kūpono o ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua e nālowale ana mai nā 'o 'ana o nā 'ekalesia Helene-Roma.

'Oia 'i 'o, no ke kōkua 'ana ia mākou e lilo i 'āpana o kēlā aupuni, ua aloha nui ke Akua i nā kānaka a ua ho 'ouna 'o ia ia Iesū e make no mākou (Ioane 3:16-17) a ho 'opakele ia mākou ma kāna lokomaika 'i (Epeso 2:8). A 'o ia ka 'āpana o ka 'euanelio (Na Hana 20:24).

'O ka 'euanelio o ke aupuni ka mea e pono ai ka honua, akā ...

‘O ka hana ‘ana no ka maluhia (Matthew 5: 9) a me ka hana maika ‘i ‘ana he mau Dhyeya kupono (Cf. Galatia 6:10). Aka na ‘e, nui na alaka ‘i o ka honua, me na po ‘e ho ‘omana, e mana ‘o ‘i ‘o ‘o ka hui pu ‘ana o na kanaka apau e lawe mai i ka maluhia a me ka pomaiika ‘i, ‘a ‘ole ke aupuni o ke Akua. A ‘oia i loa ‘a ana ia lakou kekahi mau kule ‘a kino, ‘a ‘ole wale lakou e kule ‘a ‘ole, ‘o kekahi o ka lakou ho ‘oikaika kanaka e lawe hope loa i ka honua honua a hiki i ke kumu e ho ‘omau ‘ole ai ke ola ina ‘a ‘ole ho ‘i ‘o Iesu e ho ‘okumu i kona aupuni. ‘O ka po ‘e e ho ‘oponopono ana i ka honua me ke Akua ‘ole he ‘euanelio lapuwale a wahaha ‘e (Salama 127:1).

Ke ho ‘a ‘o nei na mea he nui o ka honua e ho ‘ohui i kahi ho ‘olala honua semi-religious Babylonia e ho ‘okomo i kahi ho ‘onohonoho honua hou i ka 21st century. ‘O keia kahi mea a ka Ho ‘omau ‘ana o ke Akua i ho ‘ohewa ai mai kona ho ‘omaka ‘ana a me ka ho ‘olala e ho ‘omau i ka ho ‘ohewa ‘ana. Mai ka ho ‘opunipuni ‘ana o Satana ia Eva e ha ‘ule no kahi mana o kana ‘euanelio kokoke i 6000 mau makahiki i hala aku nei (Genesis 3), nui na kanaka i mana ‘o ua ‘ike lakou ma mua o ke Akua i ka mea e ho ‘omaiika ‘i ai lakou a me ka honua.

Wahi a ka Baibala, e hui pu ‘ia kahi alaka ‘i koa ma ‘Eulopa (i kapa ‘ia ‘o ke Ali ‘i o ka ‘Akau, i kapa ‘ia ‘o ka Beast o Revelation 13: 1-10) me kahi alaka ‘i ho ‘omana (i kapa ‘ia ‘o ke kaula wahaha ‘e, i kapa ‘ia ho ‘i ‘o THE. ‘O Antikristo hope loa a me ka Beast ‘elua pepeiohaio o ka Ho ‘ike 13: 11-17) mai ke kulanakauhale o na pu ‘u ‘ehiku (Revelation 17: 9 , 18) e lawe mai i kahi ‘Babulonia’ (Revelation 17 & 18) ho ‘onohonoho honua. ‘Oia i pono ana ke kanaka i ka ho ‘i ‘ana mai o Kristo a me ka ho ‘okumu ‘ana i kona aupuni, ‘a ‘ole nui ka po ‘e o ka honua e ho ‘olohe i keia ‘olelo i ke kenekulia 21^{-e} e ho ‘omau lakou i ka mana ‘o ‘i ‘o i na ‘ano like ‘ole o ka ‘euanelio wahaha ‘e a Satana. Aka, e loa ‘a i ko ke ao nei ka ho ‘ike.

E ho ‘omana ‘o i ka Iesu a ‘o ‘ana:

¹⁴ A e haina ku keia euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau, i mea hoike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopena. (Mataio 24:14)

E ho ‘omaoopopo ‘oe e hiki mai ka ‘euanelio o ke aupuni i ka honua i mea ho ‘ike, a laila hiki mai ka hopena.

Nui na kumu no keia.

‘O kekahi, makemake ke Akua e lohe ka honua i ka ‘euanelio ‘oia ‘i ‘o ma mua o ka ho ‘omaka ‘ana o ka Popilikia Nui (i ho ‘ike ‘ia e ho ‘omaka ma Matthew 24:21). No laila, he ho ‘ike a he ‘olelo

ā 'ō kā 'euanelio (cf. Ezekiel 3; Amosa 3: 7). 'ō ia ka hopena i ka ho 'ohuli 'ana i nā Helene hou ā 'e mā mua o ka ho 'i 'ana mai o Iesū (Roma 11:25) ā me ka ho 'ohuli 'ana i nā Gentile 'ole (Roma 9:27) mā mua o ka ho 'i 'ana mai o Iesū.

'ō kekahi, 'ō ka mea nui o ka 'ōlelo e kū'e i ka mana 'o o ka Beast e ala mai ana, ke Ali 'i o ka mana 'Ākau, me ke kaula wahaha 'e, ka Antikristo hope loa. E ho 'ohiki lākou i ka maluhia mā o ka hana kanaka, akā e alaka 'i ia i ka hopena (Matthew 24: 14) ā me ka luku (cf. 1 Thessalonians 5: 3).

Mā muli o nā hō'ailona ā me nā mea kupanaha wahaha 'e i hui pū 'ia me lākou (2 Tesalonika 2: 9), 'ō ka hapa nui o ka honua e koho e mana 'o 'i 'o i ka wahaha 'e (2 Tesalonika 2:9-12) mā kahi o ka 'euanelio. Mā muli o ka ho 'ohewa hewa 'ole 'ana i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua e nā Katolika Roma, Eastern Orthodox, Lutherans, ā me nā mea 'ē ā 'e, nui ka po 'e e 'ōlelo hewa 'o ka 'ōlelo o ka 'euanelio mileniuma o ke Aupuni o ke Akua 'o ia ka 'euanelio wahaha 'e e pili ana me 'Antikristo.

E hā 'i aku ana ka po 'e Kristiano 'o Philadelphia mā ka 'ōia 'i 'o (Revelation 3: 7-13) i ka 'euanelio mileniuma o ke aupuni ā me ka hā 'i 'ana i ka honua i ka mea ā kekahi mau alaka 'i o ke āo nei (me ka Beast ā me ka False Prophet) e hana ai.

E kōko 'o lākou i ka hā 'i 'ana i ka honua i ka 'ōlelo ā ka Beast, ke Ali 'i o ka mana 'Ākau, ā me ka False Prophet, ka Antichrist hope loa, e luku hope loa (me kekahi o ko lākou mau hōa pili) i ka USA ā me nā lāhui Anglo- 'o United Kingdom, Canada, Australia, ā me New Zealand (Daniela 11:39) ā e luku koke lākou i ka hui Arabia/Islamic (Daniela 11:40-43), e hana mā ke ano he mau mea hana ā nā daimonio (Hoikeana 16:13-14). ā e kōko aku ia Iesu Kristo i kōna hoi ana mai (Hoikeana 16:14; 19:19-20). E hā 'i aku ana ka po 'e Philadelphia kūpa 'ā (Revelation 3: 7-13) e hiki koke mai ana ke aupuni mileniuma. E ho 'opuka paha kēia i ka nui o ka pāpāho ā kōkua i ka ho 'okō 'ana o Matiaio 24:14. Mākou i loko o ka Ho 'omau Ekalesia o ke Akua e hoōmakaukau i palapala (mā nā olelo he nui), e ho 'ohui i nā punaewele, ā me ka hana 'ē ā 'e hana e hoōmakaukau ai no ka 'hana pōkole' (cf. Roma 9:28) e alaka i ke Akua manaō pāa Matthew 24: 14 ua lāwa ia i mea hoike no ka hope e hiki mai ana.

'ō ka 'euanelio wahaha 'e' e ho 'olaha ana i nā alaka 'i o ka honua ('ō ia paha kekahi 'ano 'hou' o ke alaka 'i ki 'eki 'e o 'Eulopa me kahi pontiff i ho 'opa 'apa 'ā 'ia e kōi i kahi 'ano Katolika) 'ā 'ole makemake lākou - 'ā 'ole lākou makemake i ka honua e ā 'o i ka mea ā lākou e makemake ai. hana (ā aole paha e manaōio ia lākou iho i kinohi, cf. Isaiā 10:5-7). E ā 'o wahaha 'e paha lākou ā me / ā i 'ole ka lākou po 'e kōko 'o e kōko 'o ana ka po 'e Philadelphians kūpa 'ā i kahi ā 'o extremist (millenarianism) o kahi antichrist e hiki mai ana. 'ō nā ho 'opa 'apa 'ā ā lākou ā me / ā

i 'ole kā lākou po 'e e hana ai i ka po 'e 'ōia 'i 'o o Philadelphia a me ka ho 'omau 'ana o ka Ekalesia a ke Akua e ho 'omaka ai ka ho 'omāinoino (Daniel 11:29-35; Hō'ike 12:13-15). 'O keia ka mea e alaka 'i ai i ka hopena - ka ho 'omaka 'ana o ka Popilikia Nui (Matthew 24:21; Daniel 11:39; cf. Matthew 24:14-15; Daniel 11:31) a me kahi manawa palekana no ka po 'e 'ōia 'i 'o 'o Philadelphia Karistiano (Hoikeana 3:10; 12:14-16).

'O ka holoholona a me ke kaula wahaha 'e e ho'ā'ō i ka ikaika, ka ho 'okele waiwai, nā hō'ailona, nā mea kupanaha wahaha 'e, ka pepehi kanaka, a me nā pilikia 'ē a 'e (Revelation 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Tesalonika 2: 9-10) . E ninau nā Karistiano:

¹⁰ ¶ Pehea lā ka lō'ihī, e ka Haku, ka hemolele a me ka 'ōia 'i 'o, a hiki i kou ho 'opa 'i 'ana a ho 'opa 'i i ko mākou koko mā luna o ka po 'e e noho ana mā ka honua? (Hoikeana 6:10)

I nā makahiki a pāu, ua no 'ono 'o ka po 'e o ke Akua, "Pehea ka lō'ihī a hiki i ka ho 'i 'ana mai o Iesū?"

'Oiazi 'a 'ole mākou i 'ike i ka lā a me ka hola, mana 'o mākou e ho 'i mai 'o Iesū (a ua ho 'okumu 'ia ke zupuni mileniuma o ke Akua) i ke kenekulia 21¹ ho 'okumu 'ia mā nā palapala hemolele he nui (eg Matthew 24: 4-34; Salamo 90: 4; Hosea 6: 2; Luke 21:7-36; Hepelu 1:1-2; 4:4,11; 2 Pita 3:3-8; 1 Tesalonika 5:4), ko e nōzahi kongā 'a e ni 'ihī 'oku tau mamata ki ai 'oku fakahoko.

Inā 'a 'ole e komo 'o Iesū, ua ho 'opau ko ke ao nei i nā ola a pāu:

²¹ A laila e hiki mai ana ka pilikia nui, 'a 'ole e like me ia mai ke kumu mai o ke ao nei a hiki i keia manawa, 'a 'ole ho 'i e hiki mai ana mā hope aku. ²² A i hoopokole ole ia ua mau la la, aho kanaka e ola; aka, no ka poe i waeia, e hoopokoleia ia mau la. (Mataio 24:21-22)

²⁹ Mahope koke iho o ia mau la popilikia, e poeleele auanei ka lā, aole hoi e haawi mai ka mahina i kona malamalama; E hule no na hoku mai ka lani mai, a e hoonaueia na mea mana o ka lani. ³⁰ A laila e 'ike 'ia ka hō'ailona o ke Keiki a ke kanaka mā ka lani, a laila e uwē nā 'ohana a pāu o ka honua, a e 'ike lākou i ke Keiki a ke kanaka e hele mai ana mā luna o nā ao o ka lani me ka mana a me ka nani nui. ³¹ A e hoduna aku ia i kona poe anela me ka pu kani nui, a e hoakoakoā lākou i kana poe i waeia, mai na makani eha, mai kela aoao o ka lani a i kela aoao. (Mataio 24:29-31)

'O ke zupuni o ke Akua ka mea e pono ai ko ke ao nei.

Nā Elele nō ke Aupuni

He aha kāu kuleana mā ke Aupuni?

I keia manawa, inā he Karistiano māoli 'oe, e lilo 'oe i 'elele nō ia. E nānā i ka mea a ka Aposetolo Paulo i kākau ai:

²⁰ Nō ia hoi, he mau elele mākou nō Kristo, me he mea ia e nonoi aku ana ke Akua mā o mākou ia; (2 Korinetō 5:20)

¹⁴ Nolaila, e ku oukou, me ke kaei i ko oukou puhaka i ka oiaio, e komo i ka paleumauma o ka pono; ¹⁶ Mā luna o nā mea a pāu, e lawe 'oukou i ka pale kaula o ka mana 'o 'i 'o e hiki ai ia 'oukou ke kinai i nā ihe wela a pāu a ka hewa. ¹⁷ E lawe hoi i ka mahiole o ke ola, a me ka pahikaua o ka Uhane, oia ka olelo a ke Akua; ¹⁸ E pule mau ana me ka pule a pāu, a me ka nonoi ana mā ka Uhane, e kizai a hiki i keia mea, me ke ahonui a me ka nonoi aku nō ka poe haipule a pau; ka mea pohihihi o ka euzanelio, ²⁰ Nō ia mea, he elele au me nā kaulahao; i 'olelo wiwo 'ole aku au mā laila, e like me ka 'u e 'olelo aku ai. (Epesō 6:14-20)

He aha ka 'elele? 'O Merriam-Webster ka wehewehe penei:

1 : he elele aupuni; 'o aku : he 'elele diplomatic o ke kulanā ki 'eki 'e loa i 'āpono 'ia i ke aupuni 'ē a i 'ole ke ali 'i mā ke 'ano he lunamaka 'āinana o kona aupuni pono 'u a i 'ole ke ali 'i a i kohō 'ia nō kahi hana diplomatic kūikawā

2 a : he lunamakāainana a he elele paha

Inā he Karistiano māoli 'oe, he 'elele kūhelu 'oe, nō Kristo! Fakatōkanga 'i 'a e me 'a nā 'e tohi 'e he 'Aposetolo ko Pita:

⁹ Aka, he hanauna oukou i waeia, he kahuna alii, he lahuikanaka hemolele, he poe kanaka ponoī nona, i hai aku oukou i ka nani o ka mea nana oukou i hea māi mailōko māi o ka pouli i kona mālamalama kupanaha; ¹⁰ He poe kanaka ole lakou mamua, aka, he poe kanaka nō ke Akua i keia manawa, ka poe i aloha ole ia māi i keia manawa, ua alohaia māi lakou. (1 Petero 2:9-10)

Mā ke 'ano he mau Karistiano, pono mākou e lilo i 'āpana o ka lahui hemolele.

Ōwai ka lahui i hemolele i keia wā?

‘Ōia ‘i ‘o, ‘a ‘ohe o nā aupuni o kēia ao - aka i ka hopena e lilo lakou i ‘āpana o ke aupuni o Kristo (Revelation 11:15). ‘Ō ko ke Akua lāhui, kona aupuni i hemolele.

Mā ke ‘ano he ‘elele, ‘a ‘ole mākou e komo i ka politika pololei o nā lāhui o kēia ao. Akā, pono mākou e ola i ke ‘ano o ke ola o ke Akua i kēia manawa (e nānā pū i ka puke manuwahi e loa ‘a mā www.cco.org i kapa ‘ia: *Christians: Ambassadors for the Kingdom of God, Bible instructions on living as a Christian*). Mā ka hana ‘ana pēlā, ‘oi aku ka maika ‘i o ke a ‘o ‘ana i ke kumu o ka maika ‘i o nā ‘ao ‘ao o ke Akua, i hiki ai ia mākou ke lilo i mō‘ī a me nā kahuna i loko o kona aupuni, a e noho ali ‘i pū me Kristo mā ka honua.

⁵ I ka mea i aloha māi ia kakou, a i holoi hoi ia kakou i ko kakou hewa i kona koko iho, ⁶ A i hoililo māi ia kakou i pae alii, a i kahuna hoi no kona Akua ka Makuā, nona ka hoonanāna a me ke aupuni ia ao aku ia ao aku. Amene. (Hoikeana 1:5-6)

¹⁰ A ua ho ‘olilo ia mākou i ali ‘i a i kahuna no ko mākou Akua; A e noho alii kakou mā ka honua. (Hoikeana 5:10)

‘Ō kekahi ‘ao ‘ao o ka wā e hiki māi ana, ‘o ia ke a ‘o ‘ana i ka po ‘e make e hele mā nā ‘ao ‘ao o ke Akua:

¹⁹ No ka mea, e noho no nā kanaka mā Zionā mā Ierusalemā; Māi uwe hou oukou. E lokomaika ‘i loa ‘o ia ia ‘oe i ka leo o kou kāhea ‘ana; A lohe ‘o ia, e pane māi ‘o ia ia ‘oe. ²⁰ Ina e haawi māi ka Haku ia oukou i ka berena o ka pilikia, a me ka wai o ka pilikia, Aole nāe e hoonee hou ia ko oukou mau kumu, Aka, e ike auanei kou mau makuā i ka oukou mau kumu. ²¹ A e lohe kou mau pepeiao i ka ‘ōlelo mā hope ou, e ‘u ana, Eia ke ala, e hele ‘oe mā laila, i kou huli ‘ana i ka lima ‘akau, a i kou huli ‘ana i ka lima hema. (Isaia 30:19-21)

‘Ōia he wānana ia no ke aupuni milenial, i kēia au pono e mākaukau nā Karistiano e a ‘o:

¹² ... i kēia manawa pono ‘oukou e lilo i kumu (Hebera 5:12).

¹⁵ Akā, e ho ‘ola ‘a i ka Haku ke Akua i loko o ko ‘oukou na ‘au: a e mākaukau mau e pane aku i kēia me keia kanaka e ninau māi ia ‘oukou i ke kumu o ka manawala i loko o ‘oukou me ke akahai a me ka makuā ‘u (1 Peter 3:15, KJV).

Hō‘ike ka Baibala i ka nui o nā Karistiano ‘oi aku ka maika ‘i, mā mua o ka ho ‘omaka ‘ana o ka pilikia nui, e a ‘o i nā mea he nui:

³⁸ A 'o ka po 'e o ka po 'e nā 'auao e a 'o i nā mea he nui (Daniela 11:33).

No laila, 'o ke a 'o 'ana, ka ulu 'ana i ka lokomaika 'i a me ka 'ike (2 Peter 3:18), he mea ia e pono ai mākou e hana i keia manawa. 'O kahi o kāu kuleana mā ke Aupuni o ke Akua 'o ka hiki ke a 'o. A no ka po 'e 'oi aku ka hiline 'i, 'o Philadelphian (Revelation 3: 7-13), nā Karistiano, e komo pū keia i ke kākō 'o 'ana i ka hō'ike 'euanelio ko 'iko 'i mā mua o ka hō'omaka 'ana o ke aupuni mileniuma (cf. Matthew 24:14).

Mā hope o ka hō'okumu 'ia 'ana o ke aupuni o ke Akua, e ho'ohana 'ia ka po 'e o ke Akua e kōkua i ka ho'ihō 'i 'ana i kahi honua i pō'ino:

¹² E hana no ka poe o oukou i nā wahi neoneo kahiko ; E ho'okū a 'e 'oe i nā kumu o nā hanauna he nui; A e kapa 'ia 'oe 'o ka mea ho'oponopono i ka nahā, ka mea ho'ihō 'i i nā alanui e noho ai. (Isaia 58:12)

No laila, 'o ka po 'e o ke Akua i noho mā ke 'ano o ke Akua i keia au e mā'alahi ka po 'e e noho mā nā kūlanakauhale (a me nā wahi 'ē a 'e) i keia manawa o ka ho'ihō 'i 'ana. E 'oi aku ka maika 'i o ka honua. Pono mākou e lilo i 'elele no Kristo i keia manawa, no laila hiki ia mākou ke lawelawe i kona aupuni.

He Transformative ka Euanelio Ōiaio

I māi lā o Iesu, Inā e malama oukou i kāu olelo, he poe haumana io oukou nā'u. 32 A e 'ike 'oe i ka 'oia 'i 'o, a e ho'oku 'u 'ia 'oe e ka 'oia 'i 'o" (Iōane 8:31-32). 'O ka 'ike 'ana i ka 'oia 'i 'o e pili ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua e ho'oku 'u ia mākou māi ka pā 'a 'ana i nā mana 'olana wahaha 'e o keia ao. Hiki ia mākou ke kākō 'o wiwo 'ole i kahi ho'olālā e ho'okō 'ia - 'o ke kumumana 'o o ke Akua! Ua ho'opunipuni 'o Sātana i ke ao holo 'oko 'a (Revelation 12: 9) a 'o ke aupuni o ke Akua ka hopena 'oia 'i 'o. Pono mākou e kū a kākō 'o i ka 'oia 'i 'o (cf. John 18:37).

'Oia aku ka 'euanelio mā mua o ke ola pilikino. Pono ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua e ho'ololi i kekahi i keia au:

² Māi hoohalike oukou me ko keia ao, aka, e hoano hou oukou mā ka hana hou ana i ko oukou nā'u, i hoiaio ai oukou i ka mākemake o ke Akua, ka maikai, ka oluolu, a me ka hemolele. (Roma 12:2)

Ho'ololi 'ia nā Karistiano māoli e lawelawe i ke Akua a me nā po 'e 'ē a 'e:

22 E nā **kauiwa**, e hoolohe oukou i ko oukou mau haku ma ke kino ma na mea a pau; 23 A o na mea a pau a oukou e hana'i, e hana oukou pela me ka nawai, me he mea la no ka Haku, aole na kanaka; no ka mea, ua malama oukou na ka Haku Kristo. (Kolose 3:22-24)

28 No ia mea, i ka loa ana ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonaueueia, e loa ia kakou ke aloha, i mea e malama pono aku ai kakou i ke Akua me ka makau a me ka makau i ke Akua. (Hebera 12:28)

'Oko 'a ka noho 'ana o na Karistiano maoli mai ko ke ao nei. Ua 'ae makou i na kulanā o ke Akua ma mua o ko ke ao nei no ka pono a me ka hewa. 'O ka po 'e pono e ola ma ka mana 'o 'i 'o (Hebera 10: 38), no ka mea e pono ai ka mana 'o 'i 'o e ola i ke ala o ke Akua i keia au. Ua mana 'o 'ia na Karistiano he 'oko 'a loa i ko ke ao nei a lakou i noho ai, ua kapa 'ia ko lakou 'ano o ke ola 'o "ke ala" ma ke Kauoha Hou (Na Hana 9:2; 19:9; 24:14 , 22). Ke ola nei ko ke ao nei me ka pipi 'i, ma lalo o ka mana o Satana, i ka mea i kapa 'ia 'o "ka 'ao 'ao o Kaina" (Iuda 11).

'O ka 'Euanelio o ke Aupuni o ke Akua he 'olelo ia o ka pono, 'oli 'oli, a me ka maluhia (Roma 14:17). 'O ka 'olelo wanana, i ho'omaoopopo pono 'ia, he mea ho'olu 'olu (cf. 1 Corinthians 14: 3; 1 Thessalonians 4:18), 'oi aku ka nui o ko makou nana 'ana i ke ao holo 'oko 'a (cf. Luke 21:8-36). 'O ke ala Kalikiano maoli o ke ola e alaka 'i i ka waiwai nui a me na pomaika 'i kino (Mareko 10: 29-30). 'O keia kahi o ke kumu e ho'omaoopopo ai ka po 'e e noho ana he pono ko ke ao nei i ke Aupuni o ke Akua. He mau 'elele na Karistiano no ke aupuni o ke Akua.

Ke kau nei ka po 'e Kristiano i ko makou mana 'olana i ka 'uhane, 'a 'ole i ke kino, 'oia makou e noho nei i kahi honua kino (Roma 8:5-8). 'Oku ma 'u 'etau " 'amanaki 'o e ongoonolelei" (Kolose 1:23). 'O keia kahi mea a ka po 'e Kristiano mua i ho'omaoopopo ai he nui ka po 'e e ha 'i ia Iesu i keia la 'a 'ole maopopo maoli.

6. Grikō-rōmana carca síkhavē chē kē rājya mahatvapūrṇa chē, parantu...

Ke māna 'o 'i 'o nei nā 'ekalesiā Helene-Roma e a 'o lākou i nā 'ano o ke Apuni o ke Akua, akā piliikā lākou i ka ho 'omaopopo 'ana i ke 'ano maoli. *Eia kekahi la' ana, ke a 'o nei ka Catholic Encyclopedia i keia e pili ana i ke aupuni:*

'O ka Kristo ... I kelā me keia mānawa o kāna a 'o 'ana, 'o ka hiki 'ana mai o keia aupuni, kona mau 'ano like 'ole, kona 'ano pololei, ke ala e loa 'a ai ia mea, ke kumu nui o kāna mau ha 'i 'olelo, no laila ua kapa 'ia kāna ha 'i 'olelo "ka 'euanelio o ke aupuni"... hōmaka lākou e olelo no ka Ekalesiā "ke aupuni o ke Akua"; Cf. Kol., I, 13; I Tes., II, 12; Apōc., I, 6, 9; v, 10 .

'Ōiai ua kuhikuhi 'ia ka mea i luna ia "Col., I, 13; I Tes., II, 12; Apōc., I, 6, 9; v, 10," ina e nana oe ia mau mea, e ike oe aole kekahi o ia mau paku e olelo ana i kekahi mea no **ka Ekalesiā** o ke Apuni o ke Akua. Ke a 'o nei lākou i ka po 'e māna 'o 'i 'o e lilo lākou i 'āpana o ke aupuni o ke Akua a i 'ole ke aupuni 'o Iesu. Ho 'omaopopo ka Baibala he nui ka po 'e e ho 'ololi i ka 'euanelio a huli i kahi 'ē a 'e, he wahaha 'e (Galatia 1:3-9). 'O ka mea kaumaha, ua hana nā mea like 'ole.

Nā 'e ako 'i 'e Sisū, "Kō au kō e hālā, mo e mo 'oni, mo e mo 'ui. 'A 'ohe kanaka e hele mai i ka Makua ke 'ole mā o 'u nei "(Iōane 14:6). Nā 'e ako 'i 'e Pita, "'Ōku 'ikai ha fakamo 'ui 'i ha taha 'e taha, he 'oku 'ikai ha hingoa kehe 'i lalo 'o langi 'oku foaki ki he kakai 'e lava ke tau mo 'ui ai" (Nōāue 4:12). Nā 'e pehē 'e Pita ki he kau Siū kuo pāu ke mā 'u 'a e tui ke fakatōmala mo tāli 'a Sisū ke ne fakamo 'ui (Nōāue 2:38).

I ka ho 'oka 'awale 'ana i keia, ua a 'o 'o Pōpe Francis e hiki ke ho 'ōla 'ia nā mea ho 'omaloka me ka 'ole o Iesū mā nā hana maika 'i! Ua a 'o pū 'o ia e hiki ke ho 'ōla 'ia nā ludiō me ka 'ole 'ana iā Iesū! Eia kekahi, 'o ia a me kekahi po 'e Helene-Roma e no 'ono 'o nei he ki 'i i ka 'euanelio a me ka hui 'ana o ka 'ekumenika a me ka hui wāena. 'O ka mea kaumaha, 'a 'ole māopopo iā lākou a me nā mea 'ē a 'e i ke kō 'iko 'i o Iesū A me ka 'euanelio maoli o ke Apuni o ke Akua. Nui ka poe e paipai ana i nā euanelio hoopunipuni.

Nui ka po 'e e mākemake e hele mā ka 'ike a me ka māna 'o 'i 'o i ka honua. Ke a 'o nei ke Kauoha Hou e nana nā Karistiano i luna:

² E māna i nā mea maluna, aole mā nā mea o ka honua. (Kolose 3:2)

⁷No kā mea, ke hele nei mākou mā kā manaʻoio, ʻole mā kā maka. (2 Korinetō 5:7)

Ākā nā 'e, ua ā 'o māoli 'o Pope Pius XI e hele mā kānā 'ike 'ana i kānā hālepile:

...kā Ekalesia Katolika... 'o ia ke aupuni o Kristo mā kā honua. ('O kā 'ōlelo ā Pius 'O *Quas Primas*).

ā kā *Catholic Bible 101* pūnāwele, " ua ho 'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua mā kā honua e Iesu Kristo i kā mākahiki 33 AD, mā ke 'ano o kānā Ekalesia, alaka 'i 'ia e Peter ... kā Ekalesia Katolika." Ākā nā 'e, 'ā 'ole mā 'ane 'i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua ā 'ā 'ole ho 'i 'o kā Ekalesia o Roma, ākā āia nō ia mā kā honua. Neonōō 'oku mā 'u 'e he Siasi mo 'oni 'o e 'ōtuā 'ā e "ki ki he pule 'angā" (Mātiu 16:19), ko kinautolu 'oku nāu pehē ko ha lotu ko e pule 'angā "kuo nāu to 'o 'ā e ki 'o e 'ilo" (Luke 11:52).

Ke ā 'o ikāika nei kā Ekalesia o Roma e kū'ē i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua e hiki koke mai ana, 'o ia wale nō kā "āo ā Antikristo" i helu 'ia mā kā *Catechism official of the Catholic Church* :

676 Ua ho 'omaka mua kā ho 'opunipuni 'ana o kā Antichrist i kā honua i kelā me kēia manawa i hana 'ia ai kā 'ōlelo e 'ike i loko o kā mō'aukala i kā mana 'olana mesia e hiki ke 'ike 'ia mā wahō o kā mō'aukala mā o kā ho 'okolokolo eschatological. Ua hō'ole kā Ekalesia i nā 'ano ho 'ololi o kēia ho 'opunipuni o ke aupuni e hele māi mā lalo o kā inoa millenarianism... (*Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest + Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, p. 194*)

'O kā mea kaumaha, 'o kā po 'e e 'ae me ia e loa 'ā nā pilikia nui me kā ha 'i 'ana i kā 'euaneliō o ke aupuni o ke Akua i kā hopena. E lawe kekahi

weliweli e kū'ē i kā po 'e e ho 'olaha ana (Daniela 7:25; 11:30-36). Ākā, mana 'o paha 'oe, 'ā 'ole anei i loko o ke aupuni kā po 'e ā pāu e hā 'i ana iā Iesu he Haku? 'A 'ole, 'ā 'ole lākou. E nānā i kā mea ā Iesu i 'ōlelo ai:

²¹'A 'ole nā mea ā pāu e 'ōlelo māi ia 'u , E kā Haku, e kā Haku, e kōmo i ke aupuni o kā Iani; ²²He nui kā poe e olelo māi ia'u ia lā, E kā Haku, e kā Haku, ʻole anei mākou i wanana mā kou inoa, ā māhiki aku i nā daimoniō mā kou inoa, ā hana aku hoi i nā mea kupanaha he nui mā kou inoa? ²³Alaila e hāi aku au ia lākou, ʻole au i ike ia oukou; e hālele oukou ia'u , e kā poe hana hewa. (Mātāio 7:21-23)

Nā 'e 'ilo 'i 'e he 'Aposetolo ko Paulū 'a e "meali 'i 'o e angahala" nā 'e "ʻfakatupu 'a ia" (2 Tesalonika 2:7) 'i hono taimi. Ho 'opili pū 'ia keia hewa i kahi mea a ka Baibala e a 'o ai i ka manawa hope i kapa 'ia 'o "He mea huna, 'o Babulona Nui" (Revelation 17: 3-5).

'O ka "mea pohihihi o ka hewa" pili i ka po 'e e 'olelo nei i ka po 'e Kristiano i mana 'o 'i 'o 'a 'ole pono lakou e malama i ke kanawai 'umi a ke Akua, etc. kanawai, no laila, 'oia lakou e mana 'o nei he 'ano ko lakou ke kanawai o ke Akua, 'a 'ole lakou e malama i ke 'ano o ka ho 'omana Karistiano a Iesu a me kana mau luna 'olelo e 'ike ai he kupono.

Ua like ko Helene-Roma me ka poe Parisiao ka poe i uhai i na kauoha a ke Akua, aka, ua olelo lakou i ka lakou mau moolelo i mea e ae ai ia mea—Ua hoohewa mai o Iesu i keia hoo kokoke ana (Mataio 15:3-9)! Ua a 'o pū 'o 'Isaia e kipi ka po 'e e 'olelo ana he Akua lakou i kana kanawai (Isaia 30:9). 'O keia kipi kanawai 'ole, he mea kaumaha makou e 'ike nei a hiki i keia la.

'O kekahi "pohihihi" 'ike 'ia 'o ia ka Ekalesia o Roma e mana 'o 'i 'o nei 'o kana mau militaristic ecumenical a me interfaith agendas e alaka 'i i ka maluhia a me kahi 'olelo pili 'ole o ke Aupuni o ke Akua ma ka honua. Ke ao mai nei ka Palapala Hemolele e pili ana i ka hui ecumenical e hiki mai ana e a 'o ana e holomua no kekahi mau makahiki (nota: ho'ike 'ia ka *New Jerusalem Bible*, kahi unuhi i 'ae 'ia e ka Katolika):

⁴ Kūlou iho la lakou imua o ka deragona, no kona haawi ana i ka mana no ka holoholona; a kūlou iholo lakou i mua o ka holoholona, 'u a'ela, 'o wai la ka mea hiki ke ho 'ohalikelike me ka holoholona? 'O wai ka mea hiki ke hakaka?' ⁵ Ua 'ae 'ia ka holoholona e ha 'i i kana kaena a me na 'olelo ho'ino, a e ho 'oikaika i na malama he kanahakumamalu; ⁶ A olelo aku la ia i na olelo ho'ino i ke Akua, i kona inoa, i kona halelewa i ka lani, a me ka poe a pau i noho malaila. ⁷ Ua 'ae 'ia e kaua aku i ka po 'e haipule a lanakila ia lakou, a ua ha'awi 'ia ka mana ma luna o kelā me keia lahui, a me na 'olelo, a me na lahui kanaka; ⁸ A e ho'omana aku na kanaka a pau o ke ao nei ia ia, oia hoi na kanaka a pau i kakau ole ia ko lakou inoa mai ka hoo kumu ana mai o ke ao nei iloko o ka buke o ke ola a ke Keikihipa. ⁹ O ka mea lohe, e hoolohe mai ia: ¹⁰ 'O ka po 'e no ka pio 'ana i ka pio; ka poe no ka make i ka pahikaua, a i ka make i ka pahikaua. 'O ia ke kumu e pono ai i ka po 'e haipule ke ho 'omanawanui a me ka mana 'o 'i 'o. (Hoiheana 13:4-10 , NJB)

Ke ao mai nei ka Baibala i ka hui ana o Babulona i ka manawa hope:

¹ Hele mai ia kekahi o na anela ehiku ia lakou na hua ehiku, e olelo mai ia'u, i mai la, E hele mai a hoike aku au ia oe i ka hoopaiia o ka wahine hoo kamakama nui e noho ana ma ka pohozalii ma wai he nui loa; Ua hoo kamakama lakou ia lakou iho, a nana hoi i ona ai i na kanaka a pau o ke ao nei i ka waina o kona moe kolohe ana. ³ Lawe

ae la ia ia'u ma ka uhane i ka waonahale, a ike aku la au i kekahi wahine e holo ana ma ka holoholona ulaula, ehiku ona poa a me na pepeiaohe he umi, a ua kakauia na inoa hoino a puni. ⁴ Ua 'a'ahu 'ia ka wahine i ke kapa poni a me ka 'ula'ula, a 'alohilohi i ke gula, a me na mea nani, a me na momi; ⁵ Ua kakauia ma kona lae he inoa, he inoa huna: 'Babulonia Nui, ka makuwahine o na wahine hookamakama a pau, a me na hana haumia a pau ma ka honua.' ⁶ Ua ike au ua ona ia, ua ona i ke koko o ka poe hapule, a me ke koko o ka poe i pepehi ia Iesu; a i ko 'u 'ike 'ana ia ia, ua pohihihi loa au. (Hoikeana 17:1-6 , NJB)

⁹ 'o ka nanao keia. 'O na po'o 'ehiku, 'o ia na pu'u 'ehiku , kahi e noho ai ka wahine. . . ¹⁸ O ka wahine au i ike ai, oia ke kulanakauhale nui nona ka mana maluna o na'lii a pau o ka honua. (Hoikeana 17:9 , 18 , NJB)

¹ MAHOPE iho o keia, ike aku la au i ka anela hou e iho mai ana, mai ka lani mai, me ka mana nui i haawia nona; ua alohi ka honua i kona nani. ² Ho 'oho 'o ia i kona leo nui, Ua ha'ule 'o Babulona, ua ha'ule 'o Babulonia Nui , a ua lilo ia i hale no na daimoni, a i hale ho 'i no na 'uhane 'ino a pau, a me na manu haumia, a me na manu 'ino. ³ Ua inu loa ko na aina a pau i ka waina o kona moe kolohe ana; Ua moekolohe na ali 'i a pau ma ka honua ia ia iho, a ua waiwai na mea kalepa a pau i kana 'ano kolohe. ⁴ Olelo mai kekahi leo mai ka lani mai; Ua lohe au i ka 'olelo 'ana mai, E ko'u po'e kanaka, e ha'alele 'oukou mai ona aku, i 'ole ai 'oukou e komo pu me kana mau hewa, a e loa 'a ia 'oukou na ma' i like 'ole. ⁵ Ua pi 'i aku kona hewa i ka lani, a ua mana 'o ke Akua i kona mau hewa; ⁶ E uku palua 'ia 'o ia e like me kana i koi ai. Pono e loa 'a ia ia kahi ki'aha ikaika palua o kana hui pono 卐. ⁷ 'O kela me keia o kona hanohano a me kana 'oli 'oli e ho 'ohalikelike 'ia me ka 'eha a me ka 'eha. Ua noho ali 'i au i ka mo'iwahine, mana 'o 'o ia; 'A 'ole wau he wahine kane make a 'a 'ole au e 'ike i ke kaumaha. ⁸ No ka mea, i ka la hookahi, e kuu mai na mea ino maluna ona, o ka mai, a me ke kanikau, a me ka wi. E puhi 'ia 'o ia i ka lepō. 'O ka Haku ke Akua nana i ho 'ohewa ia ia he mana. ⁹ E hiki mai auanei ke kanikau a me ka uwe ana ia ia e na'lii o ka honua, ka poe i moe kolohe me ia, a i hookani pu me ia. 'Ike lakou i ka uahi i kona 'a 'ana, (Revelation 18:1-9, NJB)

Ma Zekaria, ua ao aku ka Baibala e pili ana i ka hiki ana mai o Babulona a ho'ike mai 'a 'ole hiki ke hui pono a hiki i ka wa e ho 'i mai ai 'o Iesu:

¹⁰ E nana aku! Nana i waho! E holo oukou mai ka aina aku mai, wahi a Iehova, no ka mea, ua hoopuehu au ia oukou i na makani eha o ka lani, wahi a Iehova. ¹¹ E nana aku! E hoopakele oe, e Ziona, e noho pu me ke kaikamahine o Babulona.

¹² Nō kā meā, penei kā olelo ana māi ā Iehova Sābāota , nō kā meā, ua haawiiā māi kā nani

ia 'u , nō nā lāhui kanaka nānā 'oe i hāo, 'ō kā meā ho 'opā iā 'oe, ho 'opā ia i kā 'ōhi 'ā o ko 'u maka. ¹³ 'Ānō ho 'i, e ho 'olulituli au i ko 'u lima mā luna o lākou, ae hāo 'ia lākou e kā po 'e ā lākou i ho 'okauwā ai. A lailā e 'ike 'oe ua ho 'ouna māi 'ō Iehova Sābāota ia 'u. ¹⁴ E oli, e olioli, e ke kākamāhine o Zionā; ¹⁵ A iā lā, e hoohuliā nā lāhuikanaka he nui no Iehova. 'Ae, e lilo lākou i po 'e kānaka nonā, ā e noho pū lākou me 'oukou. A lailā e 'ike 'oe ua ho 'ouna māi 'ō Iehova Sābāota ia 'u i ou lā. ¹⁶ E lilo nō o Iehova i kā luda, i konā kuleana mā kā aina hoano, ā e hoonoho hou ia Ierusalemā nonā. (Zekaria 2:10-16, NJB; 'ike 'ia mā nā 'ōlelo KJV / NKJV ua helu 'ia nā paukū e like me Zekaria 2:6-12)

'ō nā hui ecumenical ā me nā hui like 'ole ā United Nations, Vatican, nā Protestant he nui, ā me nā alaka 'i Orthodox hikinā e ho 'otaha nei, ua ho 'ohewa 'ia e kā Baibata ā 'ā 'ole pono e pāipāi 'ia. Nā 'e fakatokanga 'ā Sīsiū ki he kākai 'oku nau pehē 'oku nau muimui 'iate iā 'ā ia te nau "fakakāa 'i 'ā e tokolahi" (Mātiu 24:4-5). 'ō kā nui o kā ecumenism e pili ana i kā "holo lio ke 'oke 'o" o kā Hō'ike 6: 1-2 ('ā 'ole 'o Iesu) ā me kā wahine ho 'okamakama o kā Hō'ike 17.

Hangē ko Sākaria, nā 'e ako 'i foki 'e he 'Aposetolo ko Paulā 'e 'ikai ke hoko 'ā e tuitaha mo 'onī kae 'ouā ke hili hono foki māi 'ā Sīsiū:

¹³ A hiki kākou ā pau i kā lokahi mā kā manaoio ā me kā ike i ke Keiki ā ke Akua, ā lilo kākou i kanaka hemotele, i o loā me kā pono o Kristo. (Epeso 4:13 , NJB)

'ō kā po 'e i mana 'o 'i 'o i keia hui 'ana mā mua o kā ho 'i 'ana māi o Iesū, ua hewa lākou. 'ōia 'i 'o, i kā wā e ho 'i māi ai 'o Iesū, e ho 'opau 'o ia i kā hui 'ana o nā lāhui e hui kū'e iā ia:

^{11:15} A lailā, pūhi kā 'ānela 'ehiku i kānā pū, ā lohe 'ia nā leo e kāhea ana mā kā lani, e kāhea ana, 'Ua lilo ke aupuni o ke ao nei i aupuni nō ko kākou Haku ā me kānā Kristo, ā e noho ali 'i 'o ia i ke ao pau 'ole. ¹⁶ Kūkou lilo ia nā lunakahiko he iwakaitiukamama, e noho ana imua o ke Akua , ā hoopa aku ia i kā lepo me ko lākou lae e hoōmana ana i ke Akua : i kou mana nui ā ho 'omaka i kou noho ali 'i 'ana. ¹⁸ Ua haunae ko nā aina e, ā ua hiki māi kā manawa e hoohewāia'i kā poe māke, ā me kāu poe kauwā, nā kaula, ā me kā poe hāipule, ā me kā poe makau i kou inoa, o kā poe liliū ā me kā poe nui. . Ua hiki māi kā manawa e luku ai i kā poe e luku ana i kā honua.' (Hoikeana 11:15-18 , NJB)

19:6 A lohe au i kā leo o kā lehulehu, e like me kā halulu o kā moana a me kā halulu nui o kā hekili, e pane ana, 'Aleuia! Ua hoomaka ke aupuni o Iehova ko kākou Akua Mana; . . . 19 A laila 'ike akula au i kā holoholona, a me nā ali 'i a pāu o kā honua, a me ko lākou po 'e kaula, ua 'ākoako lākou e kaula aku i ka mea ho 'oholo lio a me kona po 'e kaula. 20 Akā, ua pio kā holoholona, a me ke kaula wahaha 'e i hana i nā hana mana no kā holoholona, a mā o lāua lā ua ho 'opunipuni i ka po 'e i 'ae i ka hō'ailona o kā holoholona, a me ka po 'e i ho 'omana i kona ki 'i. Ua kiola ola 'ia lāua 'elua i loko o kā loko wela o kā lūa 'i pele. 21 'O ka po 'e i koe a pāu, ua pepehi 'ia lākou i ka pahi kaula a kā Mea hololio, kā mea i puka māi māi loko māi o kona wahā, a ho 'omā'ona nā manu a pāu i ko lākou 'i 'o. . . 20:4 A laila, 'ike au i nā noho ali 'i, kāhi i noho ai lākou, a ua hā'awi 'ia ka mana e ho 'oponopono ai. Ua ike au i nā uhane o ka poe a pāu i okiia ke po no ko lākou hoike ana no Iesu, a no ka hāi ana i ka olelo a ke Akua, a me ka poe hooie i ka hoomana aku i kā holoholona a me kona kii, aole i ae i kā hoailona mā ko lākou lāe a me nā lima; ola lākou, a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki. (Hoikeana 19:6 , 19-21; 20:4 , NJB)

E ho 'omāpopo he pono e luku 'o Iesu i nā pū'ali kōa o ke ao nei i hui pū 'ia iā ia. A laila e noho ali 'i 'o ia a me ka po 'e haipule. 'O ia ka manawa e hui pono ai ka mana 'o 'i 'o. Ko e me 'a fakamamahī, 'e fanongō 'a e tokotahi ki he kau faifekau loi 'oku lelei, kā 'oku 'ikai, hangē ko e fakatokanga 'a e 'Aposetolo ko Paulā (2 Kolinito 11:14–15). Ina i māpopo maoli i kā Baibala a me ka euzanelio o ke Aupuni o ke Akua, aole e kaula aku ia Iesu.

7. Sā māte bhagavananum rājya

‘Ōiaī makemake nā kānaka e mana ‘ō he akamai loa mākou, aia nā palena ō ko mākou ‘ike, akā ‘ō kā "‘ike ‘ole" ō ke Akua (Salamo 147:5).

‘Ō ia ke kumu e komo ai ke Akua e ho ‘oponopono i keia honua.

‘Ōiaī he nui kā pō ‘e i mana ‘ō ‘i ‘ō i ke Akua, ‘a ‘ole makemake ka hapa nui ō nā kānaka e ola e like me *kānā* kuhikuhi māoli. E nānā i keia mau mea.

⁸Ua hoike māi oia ia oe, e ke kānaka, i kā mea māikāi; He aha kā mea ā kā Haku e kōi māi ai ia ‘oe, ‘ō kā hana pono, E makemake i ke aloha, A e hele hā aha ‘a me kou Akua? (Mika 6:8)

‘Ō kā hele hā aha ‘a me ke Akua, ‘a ‘ole ia he mea i makemake māoli ke kānaka e hana. Māi kā wā ō ‘Adamu lāua ‘ō ‘Ewa (Genesis 3:1-6), ua koho nā kānaka e hīlina ‘i ia lākou iho ā me kā lākou mau mea mua, mā mua ō ko ke Akua, ‘ōiaī ‘ō kānā mau kauoha (Exodus 20:3-17).

Ke ā ‘ō māi nei kā Buke Proverbs:

⁵E paulele i kā Haku me kou nāau ā pau, Māi hīlina i kou ike iho; ⁶Mā kou mau āoāo ā pau e ho‘ōiaio ia ia, A nānā no e kuhikuhi i kou mau alanui. ⁷Māi ho ‘ona ‘auao i kou maka iho; E maka ‘u ia Iehova ā e hā ‘alele i kā hewa. (Palōlo 3:5-7)

Akā nā ‘e, ‘a ‘ole hīlina ‘i nui kā pō ‘e i ke Akua me ko lākou nā ‘au ā pau ā kali paha ia ia e kuhikuhi i ko lākou mau wāwāe. He nui kā pō ‘e i ‘ōlelo e hana lākou i kā makemake ō ke Akua, akā ‘a ‘ole e hana. Ua ho ‘opunipuni ‘ia ke kānaka e Sātana (Revelation 12:9) ā ua hā‘ule ‘ō ia no nā kuko ō ke ao nei ā me kā hā aheo ō ke oia’ (1 Iōane 2:16).

No laia, nui kā pō ‘e i hele māi me kā lākou mau mo ‘omeheu ho ‘ōmana ā me nā aupuni honua, no kā mea, mana ‘ō lākou ua ‘ike māikā ‘i lākou. Akā nā ‘e, ‘a ‘ole lākou (cf. Ieremia 10:23) ‘a ‘ole ho ‘i e mihi māoli.

‘Ō ia ke kumu e pono ai ke aupuni ō ke Akua (cf. Matthew 24: 21-22).

E no ‘ono ‘ō i kā Pōmaika ‘i

‘Ō kekahi o nā ‘ōlelo kaulana loa a Iesu i hā‘awi mai ai, ‘o ia nā ‘ōlelo ho‘omaika‘i, ana i hā‘awi ai i kāna *hā‘i ‘ōlelo ma ka mauna ‘oliva*.

E nānā i kekahi o kāna i ‘ōlelo ai:

³Pomaikai ka poe hune ma ka nāau, No lakou ke aupuni o ka lani. ⁴Pomaikai ka poe uwe, E hooluoluia lakou. ⁵Pomaikai ka poe akahai, No lakou ka honua. ⁶Pomaikai ka poe pololi a makewai i ka pono, No ka mea, e hoomaonaiia lakou. ⁷Pomaikai ka poe aloha, No ka mea, e alohaila mai lakou. ⁸Pomaikai ka poe maemae ma ka nāau, No ka mea, e ike lakou i ke Akua. ⁹Pomaikai ka poe uwao, no ka mea, e kapaia lakou he poe keiki na ke Akua. ¹⁰Pomaikai ka poe i hoomauiia mai no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ka lani. (Mataio 5:3-10)

Aia i loko o ke aupuni o ke Akua (cf. Mark 4: 30-31), i kapa pinepine ‘ia ‘o ke aupuni o ka lani e Mataio (cf. Matthew 13: 31), kahi e ho‘okō ‘ia ai keia mau ‘ōlelo ho‘omaika‘i. Aia i loko o ke aupuni o ke Akua e ho‘okō ‘ia ai ka ‘ōlelo ho‘ohiki no ka po‘e akahai e ho‘oili i ka honua a me ka po‘e ma‘ema‘e e ike i ke Akua. E kākāli i ka ‘euanelio o nā pomaika‘i ma ke Aupuni o ke Akua!

Pono ko ke Akua āoāo

‘Ō ka ‘oia‘i‘o ‘o ke Akua ke aloha (1 John 4: 8 , 16) a ‘o ke Akua ‘a‘ole pono ‘. Hō‘ike nā kānāwai o ke Akua i ke aloha i ke Akua a me ko kākou hoalauna (Mareko 12:29-31; Iakobo 2:8-11). ‘Ō nā ‘āo‘āo o ke āo nei he mana ‘o pilikino a pau i ka make (Roma 8:6).

E nānā i ka Baibala e hō‘ike ana i nā Karistiano māoli e mālama i nā kauoha:

¹‘Ō ka mea i mana‘oio o Iesu ka Mesia, ua hoohanauia mai ia e ke Akua: a o ka mea i aloha aku i ka mea nana i hoohanau, oia ke aloha i ka mea nana i hoohanau. ²Ma keia mea i ike ai kākou ua aloha kākou i nā keiki a ke Akua, ke aloha aku kākou i ke Akua a me ka mālama ana i kāna mau kauoha. ³No ka mea, eia ke aloha i ke Akua, e mālama kākou i kāna mau kauoha. A me kāna mau kauoha

āole kaumaha . (1 Iōane 5:1-3)

‘Ō nā “kauoha a pau a ke Akua he pono” (Salamo 119:172). He maemae kona mau āoāo (1 Titus 1:15). ‘Ō ka mea kaumaha, nui ka po‘e i ‘ae i nā ‘ano like ‘ole o ka “hewa” a ‘a‘ole i ‘ike ‘a‘ole i hele mai ‘o Iesu e ho‘opau i ke kānāwai a me nā kaula, akā e ho‘okō ia lakou (Matthew 5:17), ma ka wehewehe ‘ana i ko lakou ‘ano māoli a ho‘onui ia lakou ma mua o ka mea he nui. mana ‘o

(e.g. Matthew 5:21-28). Na 'e ako 'i 'e Sisu "ko ia ia 'oku ne fai mo ako 'i 'a ia, 'e ui ia 'a e me 'a lahi 'i he pule 'anga 'o e langi" (Matiu 5:19) ('o e ngāzahi fō 'i lea ko e 'Aputaki 'o e 'Ōtuā' mo e 'pule 'anga 'o e langi' 'oku fakapuli ia).

'Oku ako 'i 'e he Tohi Tapū 'oku mate 'a e tui 'oku 'ikai hā ngāue (Semisi 2:17). He nui ka pō 'e i 'ōlelo e hāhāi ia Iesu, akā 'a 'ole lākou e mana 'o 'i 'o i kana mau a 'o 'ana (Matthew 7: 21-23) a 'a 'ole e ho 'ohālike ia ia e like me ka mea e pono ai (cf. 1 Corinthians 11: 1). " 'o ka hewa ka lawehala 'ana i ke kānāwai" (1 Ioane 3:4, KJV) a ua hewa nā mea a pau (Roma 3:23). Eia nā 'e, ke hō'ike nei ka Baibala e tanakila ana ke aloha mā luna o ka ho 'okolokolo (James 2:13) 'oia he ho 'olālā māoli ke Akua no nā mea a pau (cf. Luke 3: 6).

'A 'ole e holo nā ho 'onā kanaka, mā wahō o nā 'ao 'ao o ke Akua. 'I he pule 'anga milenia, 'e pule 'a Sisu 'aki " 'a e ko'oto hāo" (Fakaha 19:15), pea 'e mā 'u 'a e lelei 'i he taimi 'e mo 'ui ai 'a e kakāi 'i he hālā 'o e 'Ōtuā. **Loa 'a nā pilikia a pau o ka honua no ka hō'ole 'ana o nā lahui o keia ao i ka ho 'olohe i ke Akua a me kānā kānāwai**. Hō'ike ka mō'aukala 'a 'ole hiki i ke kanaka ke ho 'oponopono i nā pilikia o ke kaiāulu:

⁶ No ka mea, o ka manao mā ke kino, he make ia; ⁷ No ka mea, o ka manao mā ke kino, he inaina ia i ke Akua; no ka mea, aole ia malalo o ke kānāwai o ke Akua, aole loa e hiki. ⁸ Nolailā, o ka poe mā ke kino, aole e hiki ia lakou ke hōluolu i ke Akua. (Roma 8:6-8)

Pono nā Kristiano e nānā i ka 'uhane, a ua hā'awi 'ia i ka 'Uhane o ke Akua e hana pelā i keia au (Roma 8: 9), 'oia ko mākou mau nawaiwai.

²⁶ No ka mea, ke ike nei oukou i ko oukou heaia ana, e nā hoahana, aole nui ka poe nāzuo mā ke kino, aole nui ka poe ikaika, aole nui ka poe hanohano i waea. ²⁷ Akā, ua koho mai ke Akua i ka poe nāzuo o ke ao nei i mea e hilahila ai ka poe nāzuo; ²⁸ A o nā mea haahaa o ke ao nei, a me nā mea i hōowahawahāia, na ke Akua i wae māi, a me nā mea ole, i mea e hōopau ai i nā mea māoli, ²⁹ I kaena ole ai kekahi kanaka imua o kona alo. ³⁰ Akā, nona oukou iloko o Kristo Iesu, ka mea i lilo i nāzuo no kākou māi ke Akua māi, a i pono, a me ka hemoale, a me ka ^{hōolapana'i}; (1 Korineto 1:26-31)

E kaena ka poe Kristiano i ko ke Akua manao! Ke hele nei mākou mā ka mana 'o 'i 'o i keia manawa (2 Corinthians 5: 7), nānā i luna (Kolosa 3: 2) mā ka mana 'o (Hebera 11: 6). E ho 'opōmaika 'i 'ia mākou no ka mālama 'ana i nā kauoha a ke Akua (Hō'ike 22:14).

No ke aha ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua?

Mana 'o ka po 'e Protestant i ko lakou 'ae 'ana ia Iesū i mea ho 'ola, ua 'imi lakou i ke aupuni o ke Akua. Mana 'o ka po 'e Katolika i ka po 'e i bapetizo 'ia, 'oia'i he kamali 'i, ua komo lakou i ko lakou hale pule ma ke 'ano he aupuni. Mana 'o ka po 'e Katolika a me ka Eastern Orthodox e 'imi nei lakou i ke aupuni o ke Akua ma o na 'aha 'aina, a me na mea 'e 'a 'e. 'Oia'i e bapetizo 'ia ka po 'e Katoliko, 'ike na Greco-Roman-Protestant i ka honua e ho 'oponopono i na pilikia o ke kanaka. Loa 'a ia lakou kahi mana 'o honua (cf. Roma 8:6-8).

'O ka 'imi mua 'ana i ke Aupuni o ke Akua (Matiaio 6:33) 'o ia ka Dhyeya o ke ola no na Karistiano. 'O kahi Dhyeya, 'a 'ole e nana i ka honua no na ho 'ona, aka i ke Akua a me kana mau 'ao 'ao. 'O ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua e ho 'ololi i ko makuola.

Ua 'olelo ka Baibala e noho ali 'i ka po 'e Kristiano me Iesū, aka 'ikeanei 'oe 'o ia ke 'ano o na Karistiano maoli e noho ali 'i ma luna o na kulanakauhale? Ua 'o 'o Iesū:

¹² ¶ 'O kekahi ali 'i i hele i ka 'aina mamno aku e loa 'a ia ia ke aupuni, a e ho 'i mai. ¹³ Hea aku la ia i na kauwa ana he umi, haawi aku la ia lakou i na mina he umi, a i aku la ia lakou, E hana oukou a hoi mai au. ¹⁴ Aka, ua inaina kona po 'e kanaka ia ia, a ho 'ouna akula i 'elele ma hope ona, 'i akula, 'A 'ole makuo makemake i ali 'i keia kanaka ma luna o makuo.

¹⁵ A i kona hoi ana mai, ua loa ia ia ka

aupuni, kena ae la ia i keia poe kauwa ana i haawi aku ai i ke kala, e kiiia mai io na la, i ike ai oia i ka nui o ka waiwai i loa i kela kanaka i keia kanaka ma ke kuai ana. ¹⁶ Aiaia hele mai la ka mua, i mai la, E ke Kumu, ua loa i kau paona ka umi mina. ¹⁷ I aku la kela ia ia, Pono, e ke kauwa maikai; no ka mea, ua malama pono oe i ka mea uuku, ia oe ka mana maluna o na kulanakauhale he umi. ¹⁸ A hele mai la ka lua, i mai la, E ke Kumu, ua loa i kau paona na paona elima. ¹⁹ I mai la hoi oia ia ia, Aia no hoi oe maluna o na kulanakauhale elima. (Luka 19:12-19)

E malama pono i kau mea li 'ili 'i i keia manawa. E loa 'a i na Karistiano ka manawa e noho ali 'i ai ma luna o na kulanakauhale maoli, ma ke aupuni maoli. Na 'e pehe foki 'e Sisū, " 'Oku 'iate au ko hoku tolongi, ke foaki ki he tangata koloa pe 'o fakatatau ki hono ngeue" (Fakahā 22:12). He papahana ko ke Akua (Ioba 14:15) a he wahi (Ioane 14:2) no ka po 'e e pane maoli ia ia (Ioane 6:44; Ho'ike 17:14). 'O ke aupuni o ke Akua no ka mea maoli a hiki ia 'oe ke lilo i 'apanā o ia!

I ka ho 'omaka 'ana o 2016, ua loa 'a i ka puke mo 'olelo Science kahi 'atikala i kapa 'ia 'o "The power of crowds" i ho'ike 'ia e hiki i ka na 'auao artificial a me ka crowdsourcing ke

ho 'ōponopono i nā "pilikia hewa" e kū nei i ke kanaka. Akā nā 'e, 'ā 'ole māopopo ka 'atikala i ke 'ano o ka hewa, e waiho wale pehea e ho 'ōponopono ai.

'Ō ka hui pū 'ana, 'oko 'ā māi ka hahai 'ana i nā 'ao 'ao 'ōia 'i 'o o ke Akua, e like me ka ho 'ōpa 'i 'ia e hā'ule i ka 21st century e like me ka ho 'i 'ana ma hope o ke Kahinahina Nui i ka wā i hui pū ai ke kanaka e kūkulu i ka hale kia 'i 'ole o Babelā (Genesis 11:1-9).

'Ō nā pilikia ma ka honua, ma nā wahi e like me ka Hikina Hikina ('ōia nā mea i mana 'o 'ia e loa 'ā i ke kino, e like me Daniel 9:27ā; 1 Tesalonika 5:3), 'ā 'ole e ho 'ōponopono 'ia e nā kanaka - pono mākou i ka māluhā o ke Aupuni o ke Akua (Roma 14: 17).

'A 'ole e ho 'ōponopono 'ia nā pilikia o ka ho 'oweliweli honua, 'ōia nā lanakila i mana 'o 'ia (cf. Ezekiel 21: 12) e ka po 'e ho 'opunipuni mā United Nations (cf. Revelation 12: 9) - pono mākou i ka hāu 'oli ā me ka hō'olu 'olu o ke Aupuni o ke Akua.

'A 'ole e ho 'ōponopono 'ia nā pilikia o ke kaiāpuni e ka hui honua, 'ōia e kōkua nā lāhui o ka honua i ka luku 'ana i ka honua (Revelation 11:18), akā e ho 'ōpau 'ia lākou e ke Aupuni o ke Akua.

'A 'ole e ho 'ōponopono 'ia nā pilikia e pili ana i ka moekolohe, ka ho 'ohemo 'ana, ā me ke kū'ai 'ana i nā 'āpana kino o ke kanaka e USA (cf. Revelation 18:13), akā mā ke Aupuni o ke Akua.

'Ō ka 'ai 'ē nui i loa 'ā iā 'Amelika, UK, ā me nā lāhui 'ē ā 'e he nui, 'ā 'ole ia e ho 'ōpau 'ia mā o ka ho 'olaha 'ana o ka honua, akā mā hope (mā hope o ka luku 'ia 'ana mā Habakkuk 2: 6-8) e ke Aupuni o ke Akua.

'A 'ole e ho 'ōponopono 'ia ka nā 'aupō ā me ka ho 'ona 'auao 'ole e ka United Nations - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. 'A 'ole e ho 'ōpau 'ia ka hakakā ho 'omana e kekahi hui ecumenical-interfaith e 'ae nei i ke ola mā waho o Iesu 'ōia 'i 'o o ka Baibala. 'Ō ka hewa ka PILIKIA mā ka honua ā no ia mea, pono mākou i ka mōhāi ā Iesu ā me kona ho 'i 'ana māi i ke aupuni o ke Akua. 'A 'ole i loa 'ā i ka 'epekema lapa 'au hou nā pane āpau no ke olakino kanaka - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

'A 'ole e ho 'ōponopono 'ia nā pilikia pololi e nā meaoia i ho 'ololi 'ia e ka genetically e waiho ana i nā 'āpana o ka honua i ka pololi mā muli o ka pāu 'ole o nā mea kanu - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

‘Ō ka ‘ilihune nui mā nā ‘āpana o ‘Apelika, ‘Asia, a me nā wahi ‘ē ā ‘e, ‘ōtai e pōmaika ‘i ana no kekahi manawa māi ka manawa hope ‘Babulonia’ (cf. Hō‘ike 18: 1-19), ‘ā ‘ole ia e ho‘ona i ka pilikia o ka ‘ilihune – pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. ‘Ō ka mana ‘o, mā wahō ā ‘e o Iesū, hiki i ke kanaka ke lawe māi i ka utopia i keia ‘ano hewa o keia wā’ he ‘euanelio wahaha ‘e ia (Galatia 1: 3-10).

‘Ō ka pae mileniuma o ke Aupuni o ke Akua he aupuni māoli ia e ho‘okumu ‘ia mā ka honua. E ho‘okumu ‘ia mā luna o nā kānāwai aloha o ke Akua a me ke Akua aloha i alaka ‘i. E noho āli ‘i ka po ‘e haipule me Kristo no ho‘okahi tausani makahiki (Revelation 5:10; 20:4-6). E komo pū ana keia aupuni i ka po ‘e i loko o ka ‘Ekalesia o ke Akua, akā ‘ā ‘ohe palapala hemolele i ‘ōlelo ‘o ke Aupuni o ke Akua ‘o ia ka Ekalesia (Katolika a i ‘ole). Ua kū‘ē ka ‘Ekalesia Rōma i ke ā ‘o ‘ana o ka mileniuma, a mā hope aku e kū‘ē ikaika loa ia i ka ‘euanelio o ka Baibala i ko kākou kokoke ‘ana i ka hopena. E loa ‘ā paha keia i ka ho‘olaha media nui e hiki ke kōkua i ka ho‘okō ‘ana i ka Mātiao 24:14.

‘I he ‘ene fa‘ahingā faka‘osi, ‘e kau ai ‘e he Pule ‘angā ‘o e ‘Ōtuā ‘ā e “Selūsalema Fo‘ou, ‘ā ia ‘oku ‘alu mei he langi mei he ‘Ōtuā” (Fakahā 21:2) pea mo hono mā‘u ‘angā ‘e ‘ikai te nāu pāu. ‘A ‘ole he hewa hou, ‘ā ‘ole kaumahā, ‘ā ‘ole make.

‘Ō ka hā ‘i ‘ana a me ka ho‘omāopopo ‘ana i ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua he kumuhana nui o ka Baibala. Ua āo māi ka poe kākou o ke Kauoha Kahiko no ia mea. Nā Iesū, Paulo, a me Ioane i ā ‘o e pili ana i ia mea. ‘Ō ka hā ‘i ‘ōlelo ‘Kalikiano’ kahiko loa i ola mā wahō o ke Kauoha Hou i ā ‘o ‘ia e pili ana. Ua ā ‘o aku nā alaka ‘i Kalikiano o ke kenekulia mua, e like me Polycarp lāua ‘o Melito. Ke ā ‘o nei mākou i ka Ekalesia Ho‘omāu o ke Akua i keia lā. E ho‘omāna ‘o ‘o ke aupuni o ke Akua ke kumuhana mua a ka Baibala e hō‘ike ai ā Iesū i hā ‘i ai (Mark 1: 13. ‘Ō ia ho‘i ka mea āna i hā ‘i ai mā hope o ke alahouana (Acts 1: 3) – a he mea ia e ‘imi mua ai nā Karistiano (Matthew). 6:33).

‘A ‘ole pili wale ka ‘euanelio i ke ola a me ka make ‘ana o Iesū. ‘Ō ka mana ‘o nui o ka ‘euanelio a Iesū a me kāna po ‘e haumāna i ā ‘o ai, ‘o ia ke aupuni o ke Akua e hiki māi ana. ‘Ō ka ‘euanelio o ke aupuni e pili ana i ke ola mā o Kristo lā, akā ‘o ke ā ‘o ‘ana i ka hopena o nā aupuni kanaka (Revelation 11:15).

Mana ‘o, nā ‘e ako ‘i ‘e sīsū ‘e ‘ikai ke hoko māi ‘ā e ngata ‘angā kae ‘oua nā ‘ā ne malanga ‘ā e ongōngōlelei ‘o e pule ‘angā ki he māmani ko hā fakamo‘oni ki he ngāzahi pule ‘angā kōtōa pē (Mātiau 24:14). A ke hana nei kēlā hā ‘i ‘ōlelo i keia manawa.

‘Ō ka nūhou māikā ‘i ‘ō ke Aupuni o ke Akua ka hopena i nā pilikia e kū nei i ke kanaka . Akā, ‘a ‘ole mākemake ka hapa nui e kāko ‘ō, ‘a ‘ole ho ‘olohe, ‘a ‘ole mākemake e māna ‘ō ‘i ‘ō i ka ‘ōia ‘i ‘ō. ‘Ōku mo ‘ui ta ‘engātā ‘a e Pule ‘angā ‘ō e ‘ōtuā (Mātiu 6:13), ka “ ‘oku mole ‘a e māmani” (1 Kolinitō 7:31).

‘Ō ka ho ‘olaha ‘ana i ka ‘euanelio ‘ōia ‘i ‘ō o ke Aupuni o ke Akua kāhi meā a mākou i ka Ho‘omāu Ekalesia o ke Akua e ko ‘iko ‘i nei. ‘Ōku tzu feingā ke ako ‘i ‘a e me ‘a kōōa pē ‘oku ako ‘i ‘e he Tohi Tapū (Mātiu 28:19–20), ‘ō kau ai ‘a e Pule ‘angā ‘ō e ‘ōtuā (Mātiu 24:14). ‘Ōia mākou e kāli nei i kēlā aupuni, pono mākou e ‘ō a hahāi i nā ala o ke Akua a ho‘olu ‘olu i nā pō ‘e e mākemake e māna ‘ō ‘i ‘ō i ka ‘ōia ‘i ‘ō.

Aole a nei e pono ia oukou ke kōkua i ka hāi ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua e hiki māi ana? E mānāōio a nei oe i ka euanelio o ke aupuni o ke Akua?

Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana

Yu'ēsā'ē ōphisā ōpha dha *Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana* Khatē sthita chē: 1036 Dabalyu. Grānḍa ēvan'yū, grōvara bīca, kēliphōmiyā, 93433 Yūu'ēsā'ē; Vēbasā'it̄sa www.ccoḡ.org.

Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana (CCḠG) Vēbasā'it̄sa

CCḠG.ASIA Ā sā'it̄sa ēsiyā para dhyāna kēndrita karē chē.

CCḠG.IN Ā sā'it̄sa bhāratīya vārasānā lōkō tarapha lakṣita chē.

CCḠG.EU Ā sā'it̄sa yurōpa tarapha lakṣita chē.

CCḠG.NZ Ā sā'it̄sa n'yujhīlēnḍa anē britīsa vāsanī pr̄st̄habhūmi sāthē an'ya lōkō tarapha lakṣita chē.

CCḠG.ORG Ā mukhya vēbasā'it̄sa chē *Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana*. Tē tamāma khaṇḍōmār̄m lōkōnē sēvā āpē chē. Tēmār̄m lēkhō, linksa anē viḍi'ōjha chē.

CCḠG.CANADA.CA Ā sā'it̄sa kēnēḍāmār̄m rahēnārā'ō tarapha lakṣita chē.

CCḠG.Africa.ORG Ā sā'it̄sa āphrikānā lōkō tarapha lakṣita chē.

CDLDD.ES La Continuación de la Iglesia de Dios. Ā maṭē spēnisā bhāsanī vēbasā'it̄sa chē *Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana*.

PNIND.PH Patuloy na Iglesia ng Diyos. Ā philipā'insanī vēbasā'it̄sa chē *Kapuke molelo kahatikala ikapia ohōike iahiki kana*. Tēmār̄m ānggrēji anē ṭāḡalōḡamār̄m mahiti chē.

Samācāra anē itihāsa vēbasā'it̄sa

COGWRITER.COM Ā vēbasā'it̄sa ēka mukhya ḡhōṣāṇā sādhanā chē anē tēmār̄m samācāra, sid'dhānta, aitihasikā lēkhō, viḍi'ōjha anē bhaviṣyavāṇī apadēṭsa chē.

CHURCHHISTORYBOOK.COM Ā lēkhō anē carca itihāsa para mahiti sāthē yāda rakhavā maṭē saralā vēbasā'it̄sa chē.

BIBLENEWSPROPHECY.NET Ā ēka ōnalā'ina rēḍiyō vēbasā'it̄sa chē jē samācāra anē bā'ibalanā viṣayōnē āvarī lē chē.

Upadēsō anē upadēsō maṭē YouTube anē BitChute viḍi'ō cēnalō

BibleNewsProphecy Cēnalā. CCḠG sarmōnēṭa viḍi'ōjha.

CCḠG.Africa Cēnalā. Āphrikāna bhāṣā'ōmār̄m CCḠG sandēsā'ō.

CCḠG Animations Cēnalā Khristī mān'yatā'ōnā pāsā'ō śikhavavā maṭē.

CCḠG.Sermones Cēnalā spēnisā bhāṣāmār̄m sandēsā'ō chē.

ContinuingCCḠG Cēnalā. CCḠG viḍi'ō upadēsō.

Phōtō jērūsālemāmān kēṭālikāvāra sēnākāla tarikē ōlakhāṭi imāratāni kēṭālika bāki rahēti iṅṭōmānṭhi mīce darsāvē chē (vattā thōḍi pachāṭṭhi umēravāmān āvē chē), parāntu jērūsālemāmān pāścimi hila (hālamām mā'untā jhī'ōna tarikē ōlakhāya chē) para carcā ōphā gōḍā tarikē vadhu sārī ritē varṇāvāmām āvē chē:

Ēvum mānāvāmām āvē chē ke ā kadāca sauthi pracna vāstavika khristi carcā bilcīrāganum sthāṭa chē. Ēvī imarata kē jemām tṣunī'tīsvaranā rājyanī suvārtā'nō pracāra karāvāmām āvyō hasē. Ā jērūsālemāmām ēka mākanā hatum jē sikhavatum hatum Haiitā'ku keṭa euanetioko aupunimā kahonua apāui.

Ā kāraṇōsara anē paṇā bhagavānanō satata ābhāra mānī'ē cīr'ē, kāraṇā kē... Tamē, bhā'ī'ō, bhagavānanā carcanā anuyāyī'ō ban'yā jē juḍiyāmām khristā tsumām chē. (1 Thēs'sālōnīkī 2:13-14)

Tē vīsvāsa māṭē niṣṭhāpūrvaka sarigharṣa karō jē ēka samayē sanlōnē āpavāmām āvyō hālō. (Juḍā 3)

Tēṅē (tṣu'ē) tē'ōnē kahyurū, "māre an'ya sāherōmām paṇā tīsvaranā rājyanō pracāra karāvō jō'ī'ē, kāraṇā kē manē ā hēlu māṭē mōkalāvāmām āvyō chē." (Lukā 4:43)

Paṇā tīsvaranā rājyanē sōdhō, anē ā badhī vastu'ō [c] tamānē umēravāmām āvāsē. Nānā ṭōlā, ḍarasō natīrū, kāraṇā kē tamānē rājya āpavāmām tamārō pītānō ānanda chē. (Lukā 12:31-32)

Anē rājyanī ā suvārtā sarva rāṣṭrōnē sākṣī tarikē āktī duniyāmām pracāra karāvāmām āvāsē, anē pacṭīr antā āvāsē. (Mēṭhyu 24:14)